

Iman Tuulenvirta

BEYOND THE FACADE

Luovuuden esteistä ja niiden ylittämisestä

Metropolia Ammattikorkeakoulu
Muotoilija AMK
Tekstiilisuunnittelu
Opinnäytetyö
18.4.2018

TIIVISTELMÄ

Opinnäytteen aiheena on oman luovan prosessin esteiden tunnistaminen ja niiden minimointi. Opinnäyte on henkilökohtainen tutkimusmatka omaan suunnittelijaidentiteettiin ja luovaan työskentelyyn. Esiin nousseista havainnoista ja johtopäätöksistä hyöttyy myös oman työskentelynsä tarkastelusta kiinnostunut lukija. Opinnäytteessä käsiteltäviä teemoja ovat hiljaisen tiedon ja intuition merkitys, tuska ja flow luovassa prosessissa, hidastaminen sekä esitystekniikasta hyötyminen luovan prosessin esteiden vapauttamisessa.

Tutkimus vastaa kysymykseen, miten löytää keinot, joilla vapauttaa luovan työskentelyprosessiniesteet, niitä minimoiden tai poistaen kokonaan. Tavoitteena on, että tutkimuksen myötä oma asiantuntijuus kehittyisi tekstiilisuunnittelijana ja taiteellinen ilmaisu olisi vapaampaa.

Opinnäytteen produktio-osuus koostuu kahdesta taidetyöstä ja luonnoskirjasta. Taidetyöt ovat neulottuja seinätekstiilejä ja luonnoskirja koostuu luonnoksista, joissa työskentelytekniikkana käytettiin kokeellista luonnostelutapaa, eli esitystekniikkaa (englanniksi mark-making). Kaikki opinnäytteen aikana tulleet havainnot ja pohdinnat dokumentoitiin oppimispäiväkirjaan. Oppimispäiväkirja toimii aineistona, jota tarkasteltiin ja refleктоitiin aiheeseen liittyvään aineistoon.

Opinnäytetyö koostuu vahvasti tutkijan omista kokemuksista ja tutkijan henkilökohtaisesta haasteesta muuttaa toimintamalliaan luovassa työskentelyprosessissaan. Tutkimuksen tuloksena hyviksi havaitut keinot luovuuden esteiden minimointiin ovat: sokkona työskentely, hidastaminen ja työskentelyn keskeyttäminen ja siitä etääntyminen. Lisäksi tärkeänä löydöksenä mainittakoon suunnittelemattomuuden tärkeyden ymmärtäminen ja spontaanien luonnosten syntymisen oivaltaminen.

Tekijä:
Iman Tuulenvirta

Otsikko:
Beyond the Facade
Luovuuden esteistä ja niiden ylittämisestä

Sivumäärä:
93

Aika:
18.4.2018

Tutkinto:
Muotoilu (AMK)

Koulutusohjelma:
Muotoilun koulutusohjelma

Suuntautumisvaihtoehto:
Tekstiilisuunnittelu

Ohjaajat:
Ilona Huoman, Lehtori, Taideaineet, Metropolia AMK
Laura Isoniemi, Tekstiilisuunnittelija, Taidepedagogi

Avainsanat:
Flow, Intuitio, Luovuus, Esteet, Hidastaminen, Esitystekniikka

ABSTRACT

The thesis takes focus on the identifying and minimizing of obstacles in one's own creative process. It is a personal journey looking into the identity of a designer and their creative work. The observations and findings also benefit a reader interested in learning about their own work. Themes discussed include the importance of silent information and intuition, frustration and flow in the creative process, slowing down, and use of mark-making technique to remove obstacles in the creative process.

The research is a response to finding mechanisms to break the shackles of the creative process by minimizing or eliminating obstacles. The aim is to use this research to further expertise as a textile designer and to have more freedom in creative expression.

The related works consist of two art pieces and To be or not to be KUOSI - sketchbook. The pieces are knitted wall arts and the sketchbook consists of detailed sketches using an experimental sketching technique—mark-making. Each step of the thesis has been documented in a learning diary, which was used to examine and reflect related works.

The thesis builds upon the researcher's own experiences and personal challenge to change their creative process. Results indicating good mechanisms to minimize obstacles in the creative process include working blind, slowing down, and interrupting and stepping away from a work. Furthermore, lack of preparation is an important mechanism as well, as is to allow sketches to come alive spontaneously.

Author:

Iman Tuulenvirta

Title:

Beyond The Facade - Breaking free from the barriers of creativity

Number of pages:

93

Date:

18.4.2018

Degree:

Batchelor of Arts

Degree programme:

Design

Specialisation:

Textiledesign

Instructors:

Ilona Huolman, Lecturer, Arts, Metropolia UAS

Laura Isoniemi, Textiledesigner, Art pedagog

Keywords:

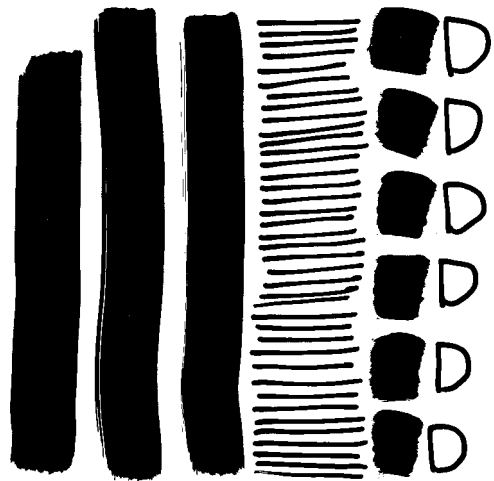
Flow, Intuition, Creativity, Obstacles, Slowing down, Mark making

BEYOND THE FACADE

Luovuuden esteistä ja niiden ylittämisestä

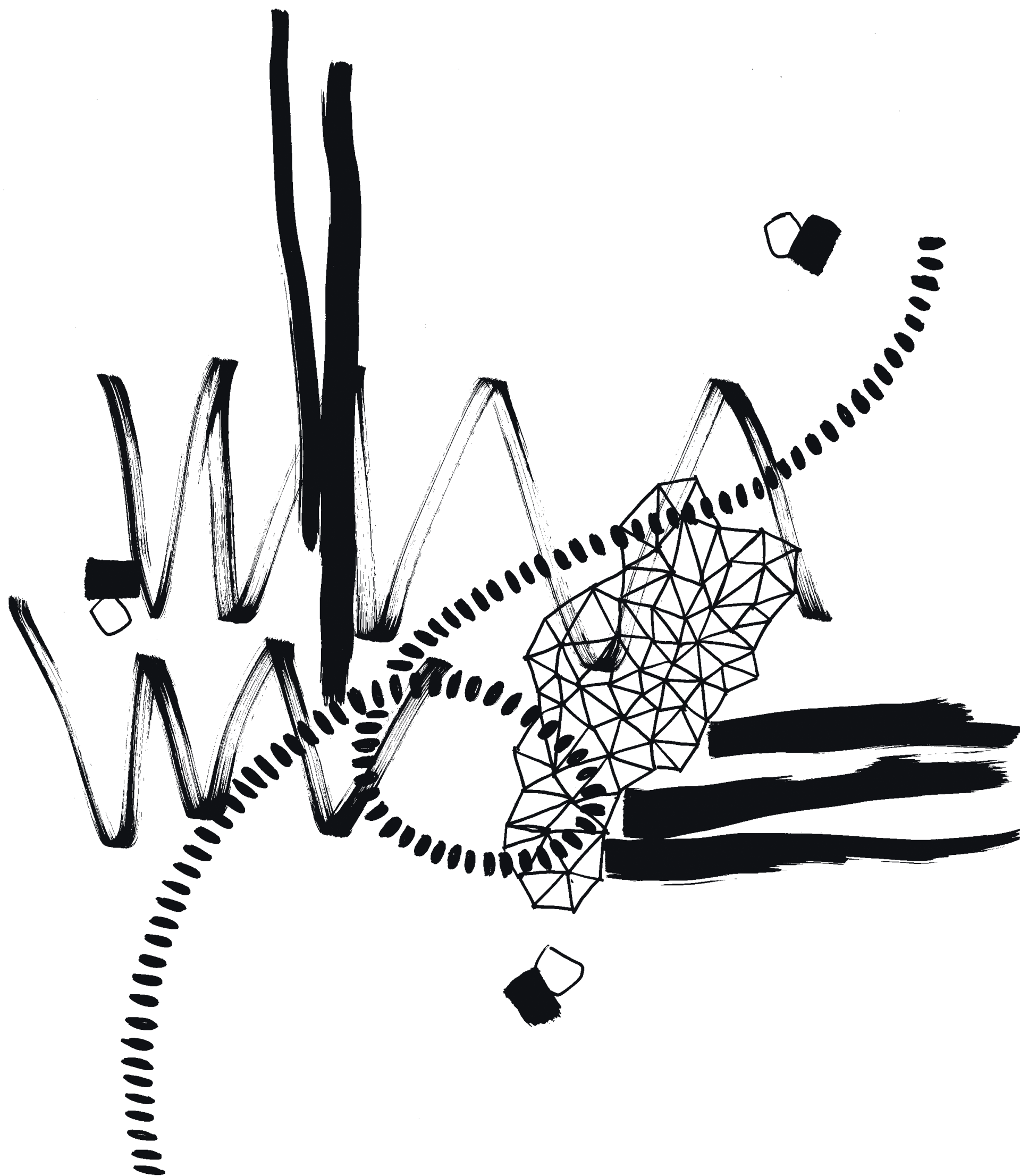

Iman Tuulenvirta
2018

SISÄLLYS

1	Johdanto.....	1
2	Tutkimuksen tausta, menetelmät ja tavoitteet.....	4
2.1	Tutkimuksen tausta.....	6
2.1.1	Hyväksyntäähakemassa.....	6
2.1.2	Islam ja piirtäminen.....	8
2.1.3	Nykyisiä luovan työskentelyni esteitä.....	10
2.2	Autoetnografinen toimintatutkimus ja tutkimuksen tavoitteet.....	12
3	Tutkimuksen viitekehys.....	15
3.1	Hiljaisen tiedon ja intuition merkitys.....	16
3.2	Tuska ja flow.....	18
3.3	Luovuutta testaamassa.....	20
3.3.1	Sokkona esitystekniikan avulla.....	22
3.3.2	Meditatiivinen esitystekniikka.....	26
3.4	Kannustavia esikuviani taiteessa.....	30
3.5	Rohkeita muslimiesikuviani.....	33
4	Luovuuden esteitä ylittämässä. Opinnäytetyöprosessin produktiivinen osuus.....	38
4.1	Beyond the Facade.....	40
4.2	Walk of Shame.....	46
4.3	To be or not to be KUOSI.....	50
5	Tutkimustulokset.....	76
5.1	Hyviksi havaitut keinot itse ilmaisuun.....	77
5.1.1	Sattuma ilmaisun välineenä.....	78
5.1.2	Voimaa suunnittelemattomuudesta ja tahdin hidastamisesta.....	80
5.2	Minä suunnittelijana ja ammatti-identiteetin kehitys.....	82
6	Yhteenveto.....	85
	LÄHTEET.....	90

1

JOHDANTO

1

JOHDANTO

---

*”Taiteellinen työskentely on kokonaisvaltaista, moniaistista toimintaa.
Se sitoutuu voimakkaasti tekijänsä arvo-, asenne- ja kokemusmaailmaan.”*
(Merz 2015, 1).

Pyrin piirtämään kohteen kuin kohteen mahdollisimman aidonnäköiseksi. Tavoittelen lähes valokuvamaista aitoutta. Tällä piirustustavalla yritän todistaa vanhemmilleni ja ennen kaikkea itselleni, että osaan piirtää. Tekninen toteuttaminen luovassa prosessissani onnistuu ongelmitta, mutta luova ja intuitiivinen ilmaisuni on jäänyt huomiotta.

Opiskeluaikani on ollut hektistä opiskelun ja työn sovittelua ja koen, etten opintojeni aikana päässyt syventymään omaan tapaan tuottaa printtejä ja kuoseja, ja näin opiskelujeni loppuvaiheessa huomaa törmääväni ongelmiin: millainen on luova ilmaisutapani ja millainen on luova prosessini? Halusin näin ottaa selville luovan prosessini vaiheet ja oppia tunnistamaan visuaalista kieltäni ja kiinnostuksen kohteitani. Pian minulle selkeni, että luova ilmaisuni ei ole vapautunutta, vaan pikemmin väkipakolla suorittamista.

Luovan prosessin hahmottamisen ja muodostamisen yhteydessä kävin läpi eri tekijöitä, jotka vaikuttavat luovuuteeni ja luovaan ilmaisutapaani negatiivisesti, kuten itsekritiikki, perfektionismi, epävarmuus ja epäonnistumisenpelko. Reflektoin pitkin opinnäytetyöprosessia omaa lapsuutta sekä uskontotaustani asettamia esteitä myös luovan minäni kehityksessä. Näitä asioita pohdin oppimispäiväkirjassani, miten ne vaikuttavat minuun nyt. Näin muodostui opinnäytetyöni tutkimuskysymys: Millä keinoilla vapautan luovaa ilmaisua ja täten parannan omaa luovaa tuotteliaisuuttani?

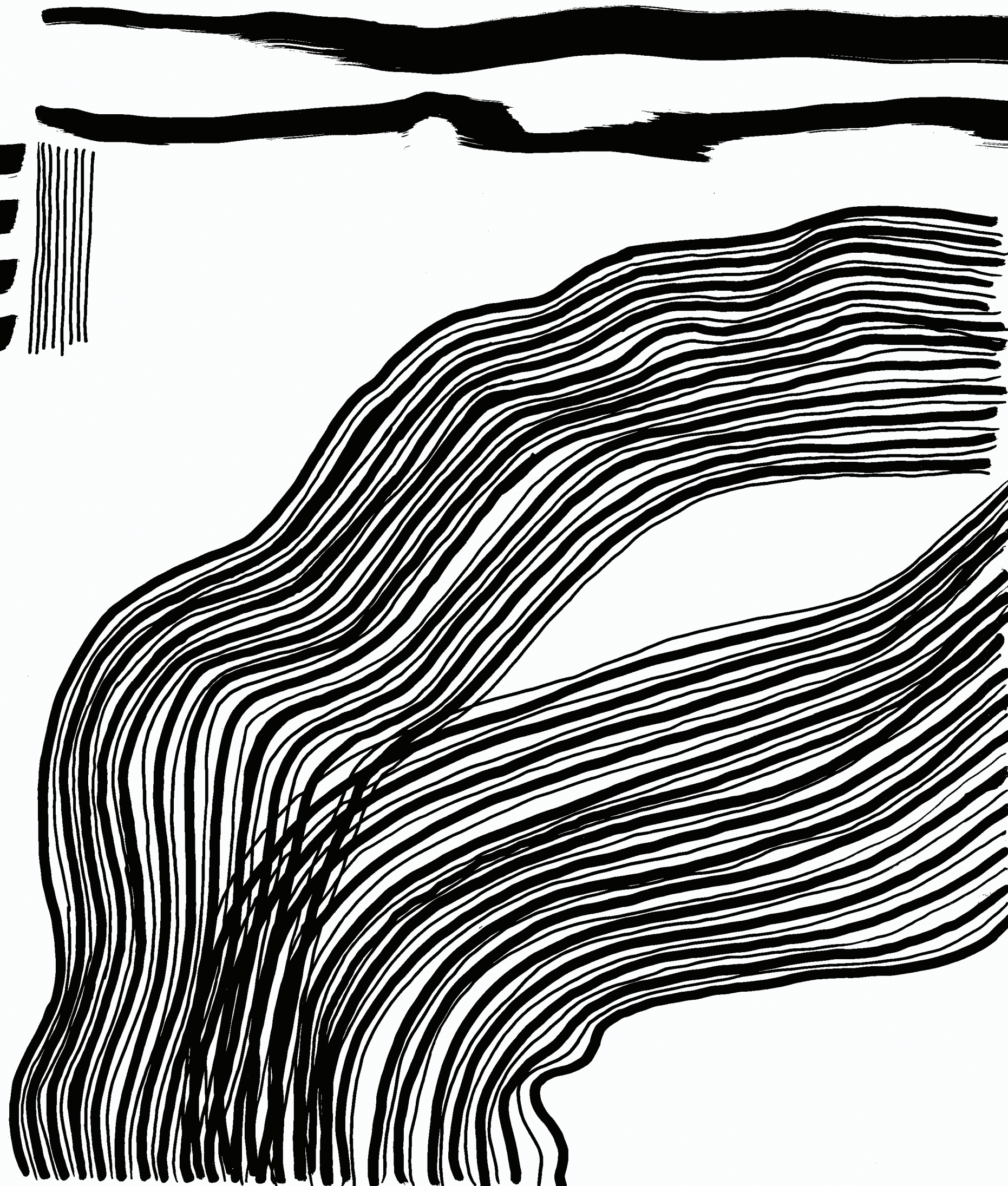
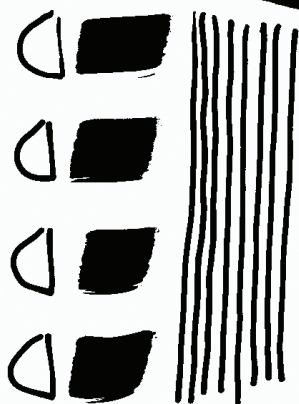
Väitöskirjassaan Asta Raami (2015) kertoo, että jotkut opiskelijat välttelevät omaa suunnitteluprosessin tutkiskelua ja havainnointia, sillä he pelkäävät vahingoittavansa tai menettävänsä yhteyden luovuuteensa. Oman kokemuksensa mukaan Raamin mielestä juuri oman luovan prosessin tarkastelu, oman luovuuden esteiden tiedostaminen ja niihin puuttuminen, parantaa omaa luovaa tuotteliaisuutta. (Raami 2015. 141–142.)

Tutkimukseni etenee käytännön tekemisen ja sen havainnoimisen kautta. Tutkimus alkaa taustatekijöiden kartoittamisella ja viitekehyksen esittelyllä. Tutkimukseni liikkuu vahvasti omien kokemuksieni ja oivalluksieni kontekstissa. Opinnäytteen aikana tuotetut taidetyöt ja luonnoskirja eivät ole produktiivinen lopputulos vaan luova työskentelyprosessi itsessään on pääasiallinen tutkimusaineistoni lähde.

2

TUTKIMUKSEN TAUSTA,
MENETELMÄT JA
TAVOITTEET

2.1

TUTKIMUKSEN TAUSTA

2.1.1

HYVÄKSYNTÄÄ HAKEMASSA

”Jotenkin me opimme, keitä todella olemme, ja sitten elämme tuon päätelmän varassa”
(Roosevelt 1972).

Varhaislapsuudessaan ihminen muodostaa käsityksen itsestään. Tietomme siitä, keitä olemme, mitä ajattelemme itsestämme, mitä muut ajattelevat meistä ja miten tyypillisesti reagoimme tietyissä tilanteissa, on suurelta osin opittu kokemuksen kautta, ja tämä tieto on muistin ansiosta käytössämme. (Rautio & Saastamoinen 2006, 33.) Oman henkilöhistoriani tunteminen on välttämätöntä ymmärtääkseni omien ideoideni, motivaationi ja inspiraationi syntyä, sekä syitä luovan ilmaisuni esteille.

Psykologi William James (Rautio 2006, 17.) määrittelee ihmisen minuuden osatekijöiksi materiaalisen, sosiaalisen ja henkisen minän. Minuus koostuu omasta kehosta, omaisuudesta, ympäröivistä ihmisistä, tapahtumista, kokemuksista, kulttuurista, politiikasta ja ennen kaikkea siitä, mitä on itse tehnyt, luonut tai koonnut. Sosiaalinen minä on tilannekohtainen, ja ihminen mukauttaa käyttäytymistään läsnä oleviin muihin ihmisiin. Reagointi ja sen pohjalta toiminen, on luonnollista käyttäytymistä ja siihen lasketaan mukaan coping-aidot, eli pelonhallintakeinot. Coping auttaa ihmistä selviytymään koetusta turvattomuuden tunnetta aiheuttaneesta tilanteesta. (Korhonen & Valkonen 2006, 75. ja Rautio 2006, 19.)

Tulen konservatiivisesta, uskonnollisesta perheestä. Jouduin kotiaskareiden pariin hyvin nuorena, ja nuorempien sisarusten hoitaminen oli minun vastuullani. Osasin päätellä sen johtuvan sukupuolestani, sillä veljeni sai sillä aikaa leikkiä legoilla ilman huolen häivää. Tunsin suorituspainetta ja stressiä jo lapsena. Isäni odotti minun suorittavan kotiaskareet tiettyyn kellon aikaan mennessä, ja kun aloitin koulunkäynnin, minulta ei hyväksytty saavan 9-arvosanaa huonompaa. Jos en näihin vaatimuksiin yltänyt, sain fyysisen rangaistuksen. Turvattomuus ja pelko sai minut tukahduttamaan tunteeni ja esittämään täydellistä tytärtä; hän oli kitti ja tottelevainen, sai pelkkiä kympejä siitä huolimatta, että kaikki vapaa- ja opiskeluaika meni pyykätessä tai vaippoja vaihtaessa.

Tunteiden ilmaisu ja itsensä toteuttaminen ovat käsitteitä, jotka kohdallani tuntuivat hyvin kaukaisilta. Vaikka olen tämän parissa työstänyt hyvin paljon ja hiljalleen opetellut sanomaan asioita ääneen, tunnen joinakin päivinä edelleen, että tunteiden ilmaisu on etuoikeus, joka kuuluu vain muille. Kynästä ja paperista tulivat parhaat ystäväni, ja ilmaisin tunteeni sitä kautta. Muistan piirtäneeni eniten silloin, kun olin allapäin.

2.1.2

ISLAM JA PIIRTÄMINEN

Nimetön 2003.

Sunnalaisuus ja shiialaisuus ovat islamin kaksi päähaaraa ja sunnalaisuus on islamin yleisin muoto. Islamin pyhä kirja on Koraani, joka koostuu profeetta Muhammedin saamista ilmestyksistä, jotka hänelle välitti enkeli Gabriel. Hadithit, (pyhät) perimätiedot, määrittelevät Koraanin ohella islamilaisen elämäntavan. Ne ovat kertomuksia profeetta Muhammedin elämäntavasta ja sen tarjoamasta mallista kaikille islamin uskovaisille, muslimeille. Hadithit on koottu varhaiskeskiajalla kokoelmiksi, joista neljää pidetään sunnalaisten muslimien keskuudessa kanonisina. Erityisen aitoina pidetään al-Bukharin ja Muslim ibn Hajjajin kokoamia laajoja teoksia. (Hämeen-Anttila 2001, 15, 19, 26, 41 & Kamali 2017, 28.)

Profeetta Muhammed kielsi sielullisten olentojen piirtämisen, sillä se pilkkaisi Jumalan työtä. Muslimin hadithissa 5246 kuvaillaan, kuinka enkeli Gabriel ei voinut astua profeetan vaimon Aishan kotiin, sillä tällä oli kotonaan kuvia seinällä. (hadithcollection.com.) Profeetan serkku Ibn Abbas kertoo kuullessaan enkelin sanoneen: ”Jokainen taidemaalari joutaa helvettiin, ja jokaista muotokuvaa kohti, jonka hän on eläessään tehnyt, nimetään yksi, joka rankaisee häntä helvetissä.” Ibn Abbas lisää, että jos henkilöllä on pakottava tarve tehdä ”sitä”, niin henkilö saa luvan piirtää kuvia puista tai muista elottomista asioista. (sunnah.com.)

Koraanissa paheksutaan ikoneita ja patsaita profeetoista ja Jumalasta itsestään (Suura 7 jae 138 —140, suom. Hämeen-Anttila 2015), eikä muiden ihmisten muotokuvien maalaamisesta ole erikseen mainittu. Paheksuntaa tukee al-Bukharin hadith 584, jossa kuvaillaan, että Jumalan lähettiläs ei suostunut astumaan Mekassa sijaitsevaan pyhään paikkaan Kaabaan, ennen kuin seinät oli tyhjennetty ikoneista ja patsaista (islam.stackexchange.com).

Piirtämiseni ei puututtu, vaikkei vanhempani siitä hirveästi pitäneet. Sarjakuvamaisia henkilöpiirroksia kuitenkin moitittiin ja minulle kerrottiin, että niissä asuisi paholainen ja paholaisen takia enkelit eivät voineet vierailla luonani. Muistan eläväisesti sen kerran, kun päiväkodissa askartelimme isänpäiväkortteja ja olin piirtänyt isäni kortin kanteen. Isänpäivänä annoin kortin isälle ja sanomatta mitään hän repäisi kortin ja heitti sen roskiin silmieni edessä. Olen siitä lähtien ajatellut olevani huono piirtämään ja revinkin usein piirustukseni, kun ne eivät olleet täydellisiä. En uskaltanut kyseenalaistaa, miksi paholainen esiintyi piirustuksissani, sillä pelkäsin olevani silloin huono muslimi. Niinpä piirsin maisemia ja esineitä. Kyseisten aiheiden piirtäminen ei kuitenkaan tuntunut itseilmaisulta, mutta piirsin niitä piirtämisen tuottaman ilon vuoksi.

Yksinäinen vene 2003.

2.1.3

NYKYISIÄ LUOVAN TYÖSKENTELYNI ESTEITÄ

Omaan henkilökohtaiseen menneisyyteeni sukeltaminen oli hyvin ahdistavaa, mutta myös valaisevaa. Olen tämän lopputyöprosessin aikana tiedostanut ja oivaltanut, miksi luovailmaisuus ja -prosessi on ollut minulle hankalaa. Varhaislapsuudessa koettu turvattomuus ja painostava uskonnollinen tausta on määritellyt elämäni näin aikuisiälläkin. Vanhempani eivät halunneet, että opiskelisin taiteellista tai luovaa alaa. Vaikka tekstiilisuunnittelunopinnot ovat olleet minulta rohkea askel, on taustalla oleva hyväksymättömyyden tunne esteenä luovalle minälleni.

Luovuuttani estää kehittymästä myös epävarmuuteni taiteellisten ideoideni merkittävydestä, perfektionismini, voimakas itsekritiikkiini sekä liiallinen suunnitelmallisuus luovassa prosessissani. Perfektionismi näkyy luovassa prosessissani ”kaikki tai ei mitään” -asenteena. Jos tiedän, etten pysty suorittamaan suunnittelu-ideaani omien korkeiden tavoitteideni mukaisesti, minun ei tee mieli ryhtyä siihen ollenkaan.

Täydellisyyden tavoittelu johtuu omasta epäonnistumisenpelostani. Perfektionistin voi olla hyvin vaikeaa aloittaa uusi projekti itseaiheutetun suorituspaineen takia. Päästäessään työn tekoon, on perfektionistin vaikea lopettaa sitä, sillä työ ei tunnu hänestä itsestään koskaan valmiilta. ”Perfektionistille on usein vaikeaa nähdä metsä puilta: yksityiskohtiin keskittyminen estää piirustusprojektin kokonaisuuden hahmottamisen.” (Merz 2015, 38—39.)

Olen luovaa ilmaisuani kohtaan erittäin ankara ja kriittinen. Työskentelyni luonne on pakotettua, kun saan idean, minulle tulee pakottava tarve työstää sitä heti ja siitä ”pitää” tulla kertaistumalla ”täydellinen”.

Oppimispäiväkirja 6.2.2018:

”-- yleensä alotan samantien työskentelyprosessin idean saamisen jälkeen, mä tavallaan sokaistun. Mä vaan nään eteeni ja pakotan itteni piirtämään.”

Olen usein luovan prosessini aikana hermostunut, enkä pysty ajattelemaan kovin kirkkaasti. Unohdan ajan tajun helposti ja saatan työstää ideaa yön pikkutunneille asti, sillä en malta odottaa, että työ on valmis. Olen usein uupunut tämän prosessin jälkeen ja hetken verran olen tyytyväinen lopputulokseen.

2.2

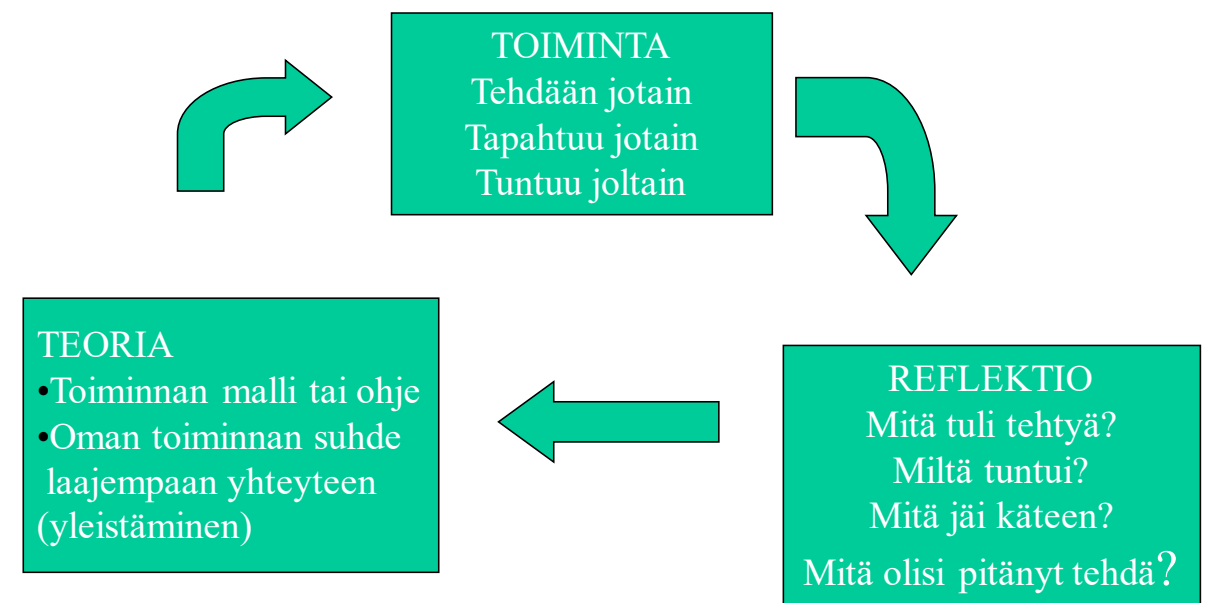
TUTKIMUSMENETELMÄ JA TAVOITTEET

Tutkin opinnäytetyössäni omaa luovaa prosessiani ja mistä ideani, inspiraationi ja motivaationi kumpuaa. Tarkastelen luovan työskentelyni esteitä ja pyrin eri harjoituksin vähentämään niitä. Tutkimukseni pohjautuu tekemisperusteiseen practice-based research -tutkimusmenetelmään, eli tutkimukseni etenee tekemisen kautta ja kuuluu autoetnografisen- ja toimintatutkimuksen piiriin. Autoetnografisessa tutkimuksessa tutkijan omat kokemukset ovat hänen tiedonlähteensä ja aineistonsa, täten tutkimus on aina henkilökohtainen ja subjektiivinen. Toimintatutkimuksen tarkoitus on muuttaa tai kehittää jotakin ajatusta tai toimintatapaa, eikä päämääränä ole saada yleispätevää tietoa tai täsmällistä tietoa tiettyä tilannetta tai tarkoitusta varten. (Anttila 2005, 423, 439–441, Uotinen 2010, 87.) Tutkimusmenetelmällä pyrin kehittämään luovaa prosessiani erilaisten harjoitteiden ja menetelmien avulla.

Autoetnografinen tutkimus poikkeaa omaelämäkerrallisesta tutkimuksesta siten, että se keskittyy nykyisyyteen menneen elämän tarkastelun sijaan. Minun oli kuitenkin pohjustettava tutkimustani henkilöhistoriallani, ymmärtääkseni ja tiedostaakseni paremmin oman luovuuteni esteitä saadakseni aikaan muutosta luovaan prosessiini. Aikaisemmat kokemukset aikaansaavat esimerkkejä, mielikuvia, ymmärrystä ja toimintaa reflektoinnille. Reflektoimisen avulla jäsennellään ja kirjoitetaan auki kokemuksia ja oppimista. Reflektointi vaihetta seuraa ymmärtäminen, kun on oppinut uutta, sitä voi soveltaa uusiin tilanteisiin. (Anttila 2005, 77-79, 224, 424–425.)

Toimintatutkimuksessa tutkimusongelmat kehittyvät vähitellen ja oma tutkimusongelma tarkentuikin vasta tutkimuksen edetessä. Toimintatutkimukselle on ominaista syklimäinen eteneminen:

toiminta <-> havainnointi <-> reflektointi. (amk.fi). (Kuva 1.)

Kuva 1. Reflektio prosessi.

” Toiminnallisessa tutkimuksessa tähdätään ihmisen vapautumiseen, valtaistumiseen, voimaantumiseen ja osallistumiseen ”
(Carr & Kemmis 1986, 37).

Aktiivinen dokumentaatio on avain onnistuneeseen reflektointiin. Dokumentaatiotapa paljastaa teoreettiset, henkilökohtaiset ja käytännölliset tavoitteet sekä niihin liittyvät ja esille koonneet vaikeudet ja ongelmat jo tutkimuksen aikaisessa kehitysvaiheessa. (Anttila 2005, 424-426.) Olen dokumentoinut kaiken opinnäyteprosessini aikana tulleet havainnot, näkyviin nousseen hiljaisen tiedon ja harjoitteiden pohjalta muutetun toimintamallin oppimispäiväkirjaan, jota käytän aineistona ja jota peilaan aiheeseen liittyvään kirjallisuuteen.

Tutkimukseni tavoitteena on löytää itselleni uusia keinoja, miten luovaprosessini voisi olla vapaampaa, sekä löytää keinot, miten voisin vähentää oman luovan prosessini henkilökohtaisia esteitä. Haluan samalla kehittää ja vahvistaa intuitioni esiintulemista, jotta taiteellinen ilmaisuni olisi luontaisempaa ja intuitiivisempaa.

3

TUTKIMUKSEN
VIITEKEHYS

3.1

HILJAISEN TIEDON JA INTUITION MERKITYS

“Ihminen tietää aina enemmän kuin voimme kertoa tai kuvata”
(Polanyi 1983, 4).

Ihmisillä on kaksi ajattelunjärjestelmää: intuitiivinen ja analyyttinen. Intuitio käsittelee 99,9995% kaikesta tiedosta, se esikäsittelee materiaalia, perkaa havaintoja, signaaleja, jotka voisivat olla tärkeitä. Käsitelty tieto lähtee jatkokäsiteltäväksi analyyttiselle ajattelulle, joka fokusoi, vertailee ja analysoi tietoa. Ja tämän prosessin pohjalta teemme päätöksiä. (Yle NOSTO 2018.)

Tieteenfilosofi Michael Polanyin mukaan hiljainen tieto on luovuuden ja intuitiivisen ajattelun perustaa. Hiljainen tieto on meihin kokemuksiemme kautta kertynyttä tietoa, sanatonta viisautta, jota tiedostamatta ammennamme kaiken aikaa. (Anttila 2005, 55.) Filosofian tohtori Hannele Koivusen mukaan hiljaiseen tietoon sisältyy kaikki “geneettinen, ruumiillinen, intuitiivinen, myyttinen, arkkityyppinen ja kokemuseräinen tieto, jota ihmisellä on ja jota ei voida ilmaista verbaalisin käsittein” (Koivunen 1997, 78-79). Hiljainen tieto on meissä käsien taitona, ihon muistina ja aivojen syvissä kerroksissa. Suomenkielessä hiljaisen tiedon voisi vapaasti kääntää sanonnaksi ”näppi tuntuma”.

Luovan työn tekijöillä hiljainen tieto esiintyy teknisenä toteutuksena, materiaalituntemuksena, tietovarastona sekä sisäisenä intuitiivisena tuntemuksena itseilmaisussa (Anttila 2005, 56). Omassa työskentelyssäni hiljaisen tiedon avulla pystyn hahmottamaan, miten ja millä tekniikalla idea tai opinnoissani kurssin tehtävänanto kannattaa toteuttaa. Hiljainen tietoni on korostunut erityisesti silloin, kun minulla ei ole tietoa tavoista, joilla toimia, silloin pystyn vaistomaisesti päättämään, miten toimia.

Koska yleisesti tieteellistä tietoa pidetään rationaalisena ja loogisena, pidetään siksi intuitiota usein epäloogisena, ja siten on intuition tarjoamaa tietoa vaikea hyväksyä todeksi. Intuition tieto syntyy usein nopeasti ilman rationaalista ajattelua tai ilman järkeilyä ja pohdintaa. Intuitiota voi kuitenkin käyttää suunnatusti tiedonhankintaan sekä alitajuisen ajattelun hyödyntämiseen. Usein ideat ja oivallukset ovat intuition esiin nostamia ratkaisuja alitajunnassa pitkään pohdituille asioille, ongelmille ja ajatuksille. (Raami 2016, 17, 121, Puoli seitsemän 2018.) Erityisesti luovilla aloilla toimivilla ihmisillä on tapana kuunnella intuitiotaan, ja he hyödyntävät sitä esimerkiksi trendien ennakoimiseen (Nuutinen 2004, 188).

Intuitio ei ole pelkästään päässä tapahtuvaa tiedostamista ja havainnoimista, siihen kuuluu myös tunteet. Tunteet vinouttavat intuitiota, jos esimerkiksi vihaa tai rakastaa jotakin asiaa, silloin tarkastellaan asioita helposti vain siltä näkökulmalta, ja täten tunteet voivat vaikeuttaa intuition tavoittelua. (Puoli seitsemän 2018.) Jatkuva hyväksynnän hakemisen ja miellyttämisen tarve on murentanut omaa intuitiotani, sillä huomaa nyt opintojeni kohdalla hakeneeni hyväksyntää opettajilta ja muilta opiskelijoilta. Jos en saa varmistusta omalle idealleni, minun on hyvin vaikeaa lähteä työstämään sitä yksin.

Opinnäytteessäni käsittelen ja käytän intuitiota nimenomaan työvälineenä suunnittelussa ja tekemisessä. Tarkoituksena on erilaisten harjoitteiden avulla kehittää kykyä kuunnella omaa intuitiota ja hakea hyväksyntää itseltäni. Idealist Group -yrityksessä luovana johtajana työskentelevä Saku Tuominen ja kasvatustieteen tohtori Jussi Koski kehottavatkin luottamaan oman alitajunnan voimaan ja muistuttaa, että inspiraatio syntyy vasta, kun mieli on valmis inspiroitumaan (Tuominen & Koski 2007, 155). Treenaamalla intuition kuuntelemista, pääsen hyödyntämään hiljaista tietoa nykyistä enemmän ja täten vahvistamaan luovaa ilmaisuani osana ammatti-identiteettiäni.

3.2

TUSKA JA FLOW

”Olennaisinta luovuudessa on vapaus”
(Barron 1997, s).

Lähes koko opiskeluvuosieni aikana olen tuntenut olevani huono, riittämätön ja mielikuvitukseton vertailllessani itseäni muihin kanssaopiskelijoihin. En halunnut pallotella ideoitani ääneen, sillä pelkäsin, että niille nauretaan ja että muut huomaisivat, kuinka ”epäluova olen”. Yllätyksekseni en ole ainoa, joka on kamppaillut epävarmuuden kanssa. Intuitiosta useita kirjoja julkaissut Asta Raami, on tutkimuksissaan törmännyt siihen, että monet menestyneet suunnittelijat ovat kokeneet työssään riittämättömyyden tunnetta ja epäilleet omia kykyjään (Raami 2015, 140). Luovuutta ja ihmisen onnellisuutta tutkinut psykologian professori Mihaly Csikszentmihalyi toteaaakin, että luova toiminta ei aina ole kivutonta, siihen voi liittyä jännitystä, uupumusta ja jopa fyysistä kipua (Csikszentmihalyi 2005, 18). Tuskailu on siis osa luovaa prosessia ja taiteellista ilmaisua. Pohdin, miksi sitten räähkäämme itseämme?

Luovan ja taiteellisen työn tekijöillä on pakottava tarve ilmaista itseään. Käsityötieteen professori Pirkko Anttila kutsuu tarvetta sisäisen pakotteen intressiksi. Pakote voi olla ilmaisun intressin lisäksi tekniseen toteutukseen, ilmiön tulkintaan ja sen piilorakenteisiin liittyvää intressiä ja se kumpuaa omista tuntemuksista, kokemuksista ja oivalluksista. (Anttila 2005, 56.) Pystyn vahvasti samaistumaan siihen, että itseilmaisun on pakottava tarve. Sillä osaamistani epäröinnistä huolimatta ja vastoin vanhempieni hyväksyntää, on juuri luova itseilmaisun tarve motivoinut ja puskenut minua kohti luovan alan opintoja. Uskon, että itseilmaisun tarpeeni on toiminut eräänlaisena energianlähteenä, joka on estänyt minua luovuttamasta silloin, kun luovassa prosessissani on ollut epämiellyttäviä ja tuskaisiakin hetkiä.

Csikszentmihalyi käyttää onnea tuottavasta toiminnasta ilmaisua optimaalinen kokemus -flow. Flow kuvaa tilaa, jossa ihminen on niin keskittynyt toimintaansa, että hänen ajantajunsa katoaa ja kaikki muu jää huomion ulkopuolelle (Csikszentmihalyi 2005, 19, 82). Csikszentmihalyin mukaan flow-kokemukselle on ominaista löytämisen elämys ja tunne johonkin uuteen todellisuuteen kohoamisesta. Flow-tilassa henkilö kulkee suorituksen eri tasojen kautta ”sellaisiin tietoisuuden tiloihin, joista tämä ei ollut aikaisemmin uneksunutkaan”. (Csikszentmihalyi 2005, 116.) Taiteellisessa prosessissa flow voi olla niin voimakas, että taiteilija kokee teoksen syntyvän kuin itsestään. Monet taiteilijat kertovat kokevansa työssään hurmioituneen tilan, jossa ideat esittäytyvät heidän edessään kuin näky, jonka välittäjinä he toimivat luomistyöllään. (Pallasmaa 2010, 82.)

Oppimispäiväkirja 12.3.2018:

”Tykkään kuunnella musiikkia, silloin kun työskentelen. -- Kuitenkin keskittyessäni näiden luonnosten tekoon, unohdin musiikin, en kuullut sitä. En huomannut, että ulkona pimeni ja että mulle oli tullut muutama puhelu.”

3.3

LUOVUUTTA TESTAAMASSA

”Ei luovia ihmisiä voi luoda. Luovia joko ollaan tai sitten ei olla” (Tuominen & Koski 2007, 15). Luovuutta ja luovaa ajattelua voi kuitenkin kehittää ja oppia. Olennaisinta on itsensä hyväksyminen ja itsensä tuomitsemisesta luopuminen. Sen sijaan, että tuhlaamme mentaalista energiaamme muiden mielipiteiden pelkäämiseen ja oman työskentelymme ennalta tuomitsemiseen, meidän pitäisi uskaltaa vapautua havainnoimaan ja toimimaan spontaanisti ja intuitiivisesti. Luovuutta on haastaa omia rajoja, ajatella ja kokeilla rohkeasti. (ks. Csikszentmihalyi 2005, 131, Uusikylä & Piirto 1999, 32–33.)

Opinnäyteprosessini aikana lähdin haastamaan omia rajojani ja sitä kautta muuttamaan nykyistä toimintamalliani luovassa prosessissani vähentämällä tietoisesti itsekritiikkiä ja pyrkimään täydellisyyden tavoittelun sijaan hyväksymään virheiden syntyä. Minulle on haastavaa piirtää jotain ei-esittävää, täysin mielikuvituksellista ja päämäärätöntä. Siksi nykyisen toimintamallini hajottamiseksi valikoin seuraavat metodit: esitystekniikan avulla sokkona äärimmäistä heittäytymistä, monotonista työskentelyä sekä sivuun astumista ja työskentelyn keskeyttämistä.

Csikszentmihalyi korostaa kuinka tärkeää luovassa prosessissa on ottaa etäisyyttä työskentelystä astumalla sivuun. Silloin alitajunta pääsee työstämään ja jatkamaan luovaa työskentelyä. Alitajunnassa tapahtuva ajattelu on monimuotoista ja sitä ei häiritse tiedostava ajatuksenkulku, joka pyrkii määrittelemään ajatusten laatua sekä ongelman ratkaisemiseen. Alitajunnassa tapahtuva prosessi johtaa yleensä luovimpiin ja ennakkoluulottomampiin ratkaisuihin. (Csikszentmihalyi 1996, 100–102.) Alitajunnan kannalta lepo on tärkeää, sillä väsyneenä alitajunta ei työskentele parhaalla mahdollisella tavalla (Tuominen & Koski 2007, 95).

Sivuun astumista voi harjoitella ihan vaan olemalla ja ajattelemalla. Tuominen ja Koski kertovat, että ihmisillä on liian kiire, että heillä ei ole aikaa ajatella. Ajattelulla he tarkoittavat ideoimista ja intuitiivista työskentelyä, joka johtaisi innovatiivisiin ratkaisuihin. Tuominen ja Koski ehdottavatkin, että ajatuksille pitäisi varata kiireetöntä laatuaikaa kalenterista, sillä ajankäytön järkevä suunnittelu on luovuuden elinehto. Kiire estää luovuutta ja luovan työn näkökulmasta aikaa ei ole koskaan liikaa, päinvastoin, kiireen vuoksi sitä on liian vähän. (Tuominen & Koski 2007, 81–90.)

Varasin kalenteristani maanantaiaamuille kaksi tuntia ajatteluun, sillä aamupäivisin olen virkeimmilläni ja maanantaisin on yleensä vaikeaa käynnistää itsensä takaisin työskentelyn pariin. Ajattelutunteina kirjasin kaikki ideat, myös järjettömät ajatusparkkiin, tällä tavoin harjoittelin hidastamista luovan prosessin aloittamisen suhteen. Ideat saattoivat olla kuosinimiä, mahdollisia kuosikuvioita sekä ihan opinnäytteen kirjoitusprosessiin liittyvää ideointia. Ajatusparkki on paikka, johon ideat jätetään muhimaan alitajuntaan ja kehittymään (Hakala 2015, 13).

3.3.1

SOKKONA ESITYSTEKNIIKAN AVULLA

Esitystekniikkaa kutsutaan englanniksi termillä mark-making. Esitystekniikkaa voisi verrata croquistyöskentelyyn, jossa luonnostellaan elävää mallia tietyssä ajassa. Croquissa on tärkeintä nopea havainnointikyky, sillä malli on piirrettävä lyhyessä ajassa eikä näin voi keskittyä liikaa yksityiskohtiin. Esitystekniikassa ei ole elävää mallia, mutta siinä on sama ajatus nopeasta luonnostelusta. Esitystekniikka on kokeellisempaa ja luonnostelu tehdään erilaisista viivoista, pisteistä, merkeistä, kuvioista ja erilaisia työkaluja käyttäen. Luonnostelutavalla pyritään kontrolloimattomaan työskentelyyn, jossa lopputulosta ei voi pakottaa. (tate.org.uk.)

Vuoden 2017 nuorisuunnittelija Reeta Ekin kuosit syntyvät kokeilemalla eri luonnostelutekniikoita. Hänen luonnoskirjansa on pääosin epämääräinen pino papereita täynnä yhtä epämääräisiä kuvioita. Luonnokset Ek on tehnyt käsin käyttämällä mm. maalia, akryyliä, mustetta, kyniä tai raaputtamalla maalattua pintaa. Ek kuvailee tyyliään vapaaksi ilmaisuksi, jossa yhdistyy järjestelmällisyys. Hänen viimeisin printtinsä Bowels or Tubes (Kuva 2.) on tehty maalaamalla vessapaperirullalla mustaa akryyliä kalvolle, luonnoksen hän jatko työstä valmiiksi printiksi koneella. (reetaek.com & instagram.com.)

Valitsin esitystekniikan croquin sijaan, sillä siitä oli minulle paljon enemmän haastetta. Spontaani ja suunnittelematon luonnostelu oli ajoittain hyvin turhauttavaa. Oli kertoja, jolloin vain pakotin itseni työskentelemään tämän luonnostelutekniikan parissa. Valkoinen paperi tuntui aluksi pelottavalta ja aloittaminen oli hyvin haastavaa, varsinkin, kun minulla ei ollut etukäteen selvää päämäärää siitä, mitä lopputuloksesta tulee. Tuomitsen lopputuloksen jo ennen kuin olen aloittanut, totean että lopputuloksesta tulee pelkkä sotku, eikä sitä varten kannata paperia tuhлата. Puolustelen itseäni lopuksi vielä sillä, että säästän samalla luontoa.

Oppimispäiväkirja 7.3.2018:

”Mullon paperi ja kynä edessä. Mut siinä tulee sit jotenkin lukitus mode ja vaan tuijotan paperin tyhjyyttä. Sit mulle tulee siinä paine keksii joku aihe mitä piirtää. Ja mä en keksi mitään. Ja sit tulee filis ettei halua tuhлата ja tahrii sitä paperii.”

Flow’n ja intuition puute johtaa usein luovan toiminnan lamaantumiseen tai väkinäiseen yrittämiseen, jolloin tekijä toistaa vain tuttuja ja turvallisia kaavoja, eikä pysty luomaan uutta (Raami 2015, 142). Csikszentmihalyin mukaan ei ole olemassa tiettyä universaalia kaavaa, jota noudattamalla flow olisi aina saavutettavissa tarvittaessa (Csikszentmihalyi 1996, 109).

”Epäonnistu, epäonnistu uudestaan, epäonnistu paremmin”
(Tuominen & Koski 2007, 61).

Harjoittelemalla opinnäytetyöprosessini aikana säännöllisesti esitystekniikkaa huomasin saavuttaneeni ”hälläväliä” -asenteen, ja kun sain otteen työskentelystä, muuttui se mielekkääksi. Mitä vaikeampaa työvälinettä käytin, sen vähemmän epäröin ja sen sijaan, että olisin moittinut ennakkoon lopputulosta, jäin odottamaan innolla, mitä sieltä tällä kertaa tulee. Tekemisen ollessa nopeaa ja hallitsematonta, syntyi herkkiäkin luonnoksia. Koin vapauttavaa tunnetta tilanteessa, jossa oli vain minä ja maalista sotkeutuneet kädet, vaatteet ja työpöytä.

Oppimispäiväkirja 11.4.2018:

”Seison mun työn äärellä. Lattialla oleva pöytäliina on maalitahroissa ja niin on mun jalat polviin asti. Hymyilen. Aika pysähtyy. Nään kuinka pöly leijuu auringonvalossa. Luonnos kuivuu. Paperi elää, se ryppyynyy. Niin kaunista.”

3.3.2

MEDITATIIVINEN ESITYSTEKNIikka

Esitystekniikka ei kuitenkaan ole aina hallitsematonta ja kokeellista luonnostelua. Tunnetuimpia esitystekniikan käyttäjiä on nykyaiteilija Yayoi Kusama, jonka työt koostuvat pääosin järjestelmällisesti toistuvista pisteistä. Kusaman työt koostuvat maalauksista, veistoksista ja installaatioista ja niitä kaikkia yhdistää loputtomat pisteet. (yayoi_kusama.jp & publichouseofart.com.) Pääsin tutustumaan Kusaman töihin In Infinity -näyttelyssä, joka pidettiin 7.10.2016-22.1.2017 Helsingin taidemuseo HAMissa (hamhelsinki.fi). Erityisen paljon tunteita synnytti Peilihuone -installaatio (Kuva 3). Teos oli huone, mihin katsoja pystyi astumaan sisään, huone oli räikeän keltainen mustilla pilkulla. Keltainen väri sai minut hyvin levottomaksi, mutta pilkkujen toistuva muoto tuntui kuitenkin tyneltä ja rauhoittavalta.

Eli: toista, toista, toista vielä kerran.

Grafiittitaiteilijana ensin aloittanut Keith Haring teki myös toistuvista muodoista taidetta. Haring täytti paperin viivoilla ja lopputulos oli hyvinkin graafinen. (haring.com.) Haringin nimettömästä luonnoksesta vuodelta 1979 (Kuva 4) pystyy melkein kuvittelemaan hänet keskittyneenä toistamassa samaa kuvioita täyttäen ruudukkoidun paperin. Kusaman ja Haringin töissä yhteinen tekijä on mekaaninen monotoninen toisto. Monotoninen työskentely ei sinänsä vaadi keskittymistä tai panostamista, mutta auttaa intuition esiin tulemistä (Raami 2015, 143). Keskittymällä tiiviisti ajantaju häviää ja ollaan lähempänä flow-tilaa. Biologi ja tutkija George Klein pitää flow kokemusta hänen ammatillisen toimintansa ja elämänsä motivaation lähteenä: ”Aina kun keskityn voimakkaasti johonkin, olen onnellinen”. (Csikszentmihalyi 1996, 279.)

Kuva 4. Nimetön (For Kenny). Haring 1979.

Kuva 3. Peilihuone (Kurpitsa). Kusama 1991.

3.4

KANNUSTAVIA ESIKUVIANI TAITEESSA

Omassa työskentelyssäni saan paljon voimaa taiteilijoilta, joille taide antanut kanavan luovuutensa esille tuomiseen. Yayoi Kusama on ollut hyvin avoin lapsuudestaan. Hän on kärsinyt lapsesta asti hallusinaatioista ja hyödyntänyt niitä taiteessaan. Hän kertoo taiteen pelastaneen hänet:

”Jos taidetta ei olisi, olisin tappanut itseni ajat sitten.”
(publichouseofart.com.)

Pystyn samaistumaan Kusaman kuolema-ajatuksiin. Lapsuudessani koin paljon turhautumista, tuntui että olin tukahtunut ja välillä tunne tuntui niin ylivoimaiselta, että helpompaa olisi ollut vain luovuttaa. Kuitenkin animaatiot, joita katsoin lapsena, antoivat toivoa, ettei sukupuoleni määritellyt tai pakottanut minua jatkamaan konservatiivista polkua kohti kotiäitiyttä. Sarjat, kuten Sailor Moon ja Jeanne die Kamikaze-Diebin kertoivat vahvoista naisista, jotka laittoivat maskin ylleen ennen maailman pelastamista. Naisena oleminen voi siis olla myös coolia ja ”bad assia” eli kovista.

Minua puhuttelevat erityisesti yhteiskuntaa kyseenalaistavat taiteilijat, jotka ottavat kantaa naiseuteen liittyviin kysymyksiin. Erin M. Riley kutoo seksuaalisuuteen, intiimisyteen, väkivaltaan sekä pornograafiseen liittyviä aiheita. Hän on mm. kaapannut stillkuvia pornovideoista ja kutonut sen metrin levyiseksi seinävaatteeksi. Taiteilija paljastaa kasvaneensa ihmisten ympäröimänä, jotka käyttivät huumeita, tulivat pidätetyksi ja seksi oli vallankäyttöä. Työllään hän käsittelee sisäistä myllerrystään (Kuva 5) kohtaamalla niitä ja haastaa katsojan näkemään paljaan herkän totuuden. ”Mitä tutummin ja arkipäiväisemmin lähestymme asioita, sitä epätodennäköisemmin niitä voi käyttää meitä (naisia) vastaan.” (juxtapoz.com.)

Kuva 5. Things Left Behind. Riley 2016.

Kuva 6. I gave you love, you gave me trust issues. King 2017.

Kantaa ottava taide voi olla niinkin yksinkertainen, kuin mietelause kirjottuna alusvaatteeseen tai ruusun terälehteen. Nykyaiteilija Sophie King pyrkii työnsä avulla osoittamaan, miten tekstiilejä, erityisesti kirjontaa, voidaan käyttää voimakkaana välineenä herättäen ajatuksia ja keskustelua. Hänen viimeisin työ on omaelämäkerrallinen (Kuva 6), jossa hän tarkastelee itseään ja kohtaa samoja asioita, joita monet muutkin naiset kohtaavat nykypäivänä; naiseutta alentavia kommentteja. (kingsophiesworld.co.uk)

3.5

ROHKEITA MUSLIMIESIKUVIANI

”Onko minun uskontoni kironnut meidät vain siksi, että olemme naisia?” sitä kysyy Lubna Al-Hussein, joka tuomittiin 40 raipaniskuun, sillä hän käytti housuja. Al-Hussein myöhemmin pakeni Sudanista ja kiertää nyt ympäri Eurooppaa ja arabimaita kertomassa maansa naisten ahdingosta ja hänen kirjoittamistaan kirjoistaan moni musliminainen on saanut lohtua ahdingolleen. (Al-Hussein 2011, 9,25.)

MEKAANINEN NUKKE

*Enemmänkin, voi, kyllä,
enemmänkin voi olla vaiti.*

*Pitkien tuntien ajan
voi tuijottaa savukkeen savua
kuolleen vakaalla katseella
voi tuijottaa kahvikuppia
maton kauhtunutta kukkaa
kuviteltua viivaa seinässä.*

*Voi vetää verhon syrjään
jäykin käsin ja katsella
rankkasadetta kadulla
lasta värikäs leija kädessään
seisomassa oviaukossa
vanhoja kärryjä kiirehtimässä
kolisten pois autiolta torilta.*

*Voi pysytellä paikoillaan
verhon vierellä, kuurona, sokeana.*

--

*Niikuin mekaaninen nukke
voi katsella maailmaa lasisilmin.
Voi nukkua vuosikausia
vuoratussa rasiassa
oljilla täytetty ruumis
tylliin ja helyjen välissä.
Voi huudahtaa ilman syytä
jokaisen merkitsemättömän kädenpuristuksen myötä:
"Voi kuinka onnellinen olen!"*

(Runo 1. Ote Farrokhzadin runosta Mekaaninen nukke. suom. Hämeen-Anttila 2006, 62—64.)

Myös Forugh Farrokhzad on rakkaudesta ja yhteiskunnasta kertovista runoillansa antanut vertaistukea musliminaisille. Farrokhzad on sukupuolensa ja useiden rakastajiensa takia aiheuttanut paheksuntaa ja ollut useiden uhkauksien kohteena. Lähi-idässä nainen on yhä edelleen osa kotia ja mies itsenäinen toimija yhteiskunnassa. Runoissaan Farrokhzad pyrkii muuttamaan näitä totunnaisia rajoja. Hän kuvailee runoissaan perinteisen naisen yksinäisyyttä ja turhautumista kodin seinien sisällä. Runot Perjantai ja Mekaaninen nukke (Runo 1.) ovat erityisen merkityksellisiä, runoilija puki sanoiksi sen ahdistuneisuuden, joka vallitsee naisten ympärillä yhteiskunnassa, jossa nainen on yhä perinteisen roolinsa vanki. (Neshat 2006, 6, 102.)

Onnekseni olen saanut hieman vapaampaa kasvatusta, housujen käyttö on sallittua, eikä minun ollut pakko käyttää huivia. Kuitenkin ehdinko, joka Farrokhzadin runosta välittyy, on minulle tuttu. Koin, että tulevaisuuteni oli ennalta määrätty ja jokainen kotiaskare muovasi minusta jollekin hyvän vaimon ja kotiäidin. Ajattelin, ettei tuskani pääty koskaan, aikuisiällä väkivaltaisen isän korvaisi väkivaltainen aviomies ja minun tulisi vain hyväksyä kohtaloni. Ayaan Hirsi Ali kuvailee kirjassaan Neitsythäkki samankaltaisia ajatuksia: ”Monilla naisilla ei kerta kaikkiaan ole mahdollisuutta elää elämäänsä itsenäisesti oman näkemyksensä mukaan” (Ali 2005, 131).

Opinnäytteeni produktiivinen osuus on saanut vaikutteita esikuviltani. Heidän tarinansa ja työnsä ovat inspiroineet minua tarkastelemaan omaa naiseuttani, seksuaalisuuttani ja kulttuuriani, joita olen hävennyt pitkään. Tarkastelun myötä syntyivät taidetyöt Beyond the Facade ja Walk of Shame.

4

LUOVUUDEN ESTEITÄ YLITTÄMÄSSÄ

OPINNÄYTETYÖN PRODUKTIIVINEN OSUUS

Tässä kappaleessa esiteltävät työt on toteutettu opinnäytetyöprosessin aikana lähestyen näkökulmaa, missä tutkimustaustani ja viitekehyseni limittyvät toisiinsa.

4.1

BEYOND THE FACADE

Taidetyö Beyond the Facade kuului Viron 100-vuotisjuhlan kunniaksi järjestettyyn MYTH-näyttelyyn. Näyttelyn järjesti Tartu Art College TAC yhdessä Galleria NOORUS:en kanssa ja näyttelyyn kutsuttiin kymmenen kansainvälistä vaihtokoulua, joista Metropolia AMK oli yksi. Näyttelyyn osallistujien oli määrä pohtia työssään, mitä myytit ovat ja mitä ne tarkoittavat.

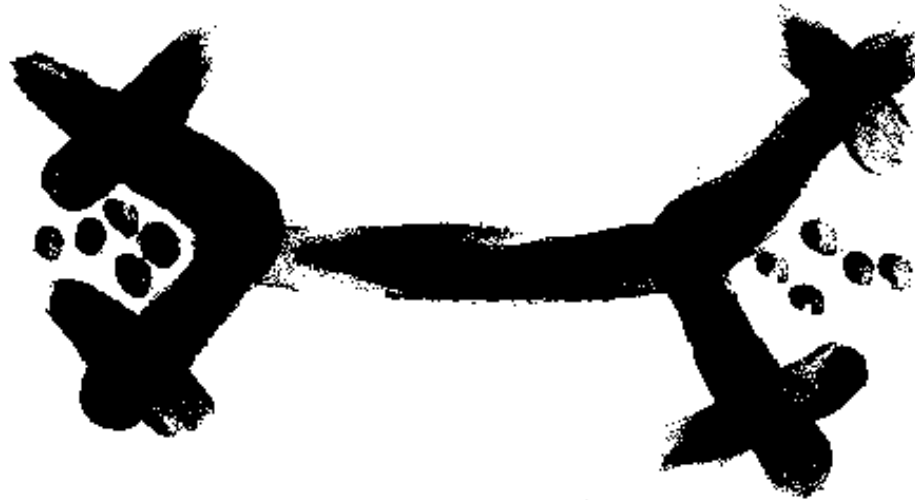
Paimentolaisarabin, beduiinin, pukeutuminen ja tatuoinnit paljastavat hänen heimolle ominaisia piirteitä, sukupuolesta, siviilisäädystä, omaisuudesta, statuksesta ja suvusta. Auringolta suojautuminen on merkittävä tekijä heidän pukeutumisessaan. Beduiininaiset pukeutuvat tyypillisesti tummaan väljään vaatteeseen, jonka kaula-aukkoa ja hihansuita koristaa värikkäät kirjonnat, helmet ja korut. Kaikki beduiininaiset eivät käytä huivia, turbaani on tyypillisempi päähine ja sitä koristaa hopeakolikot. (raqs.co.nz.) Kaupungeissa asuvat arabit eivät halua paimentolaisia lähelleen ja pitävätkin heitä epäaitoina muslimina, ”pakanoina”. Beduiininaisilla ei yleensä ole koulutusta eivätkä saa osallistua politiikkaan, eli ”miesten työhön”. He pääsääntöisesti oleskelevat lasten kanssa, tekevät ruokaa ja kutovat sekä kirjovat värikkäitä mattoja ja kankaita. (factsanddetails.com.)

Isoisoisotätini on sukuni viimeinen beduiini ja kiinnostukseni kiertolaisiin on syntynyt isoisoisotätiniini liittyvistä tarinoista, joita minulle lapsena kerrottiin. Lukiessani näyttelykutsun, nämä kaikki tarinat palautuivat mieleeni ja taidetyö kuin esiintyi silmiäni edessäni ja tiesin heti, millaisen työn halusin tehdä. Idean ilmestyminen silmänräpäyksessä on kuitenkin todellisuudessa muodostunut usean vuoden työstä, luonnostelusta ja asiaan perehtymisestä (ks. Tuominen & Koski 2007, 153).

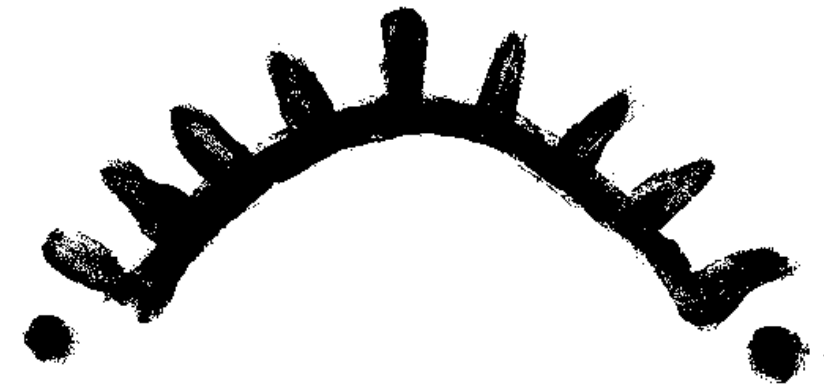

Kuva 7. Luonnos 2018.

Kuva 8. Luonnos 2018.

Kuva 9. Luonnos 2018.

Opinnäytteeni tavoitteiden mukaista oli työskennellä parin kanssa. Toisen kanssa työskenteleminen haastoi minut kompromisseihin ja pakotti hidastamaan omaa työskentelyvauhtiani. Kysyin opiskelijatoveriani Teemu Seurasta työskentelemään kanssani, sillä halusin lopulliseen taidetyöhön hänen omaperäistä punkhenkistä tyyliä. Teemu lähti innokkaana mukaan projektiin tiedostaen, mitä häneltä ja hänen työpanokseltaan odotin.

Oppimispäiväkirja 3.1.2018:

”Mä yleensä teen kaiken kerral alusta loppuun, mut Teemu on rauhallinen ja tekee asiat niiden omalla painolla. Se ei yhtää pakota asioiden/työn etenemistä/tapahtumista. Mä jotenkin stressaannun, kun työ jää kesken. Mun on vaikee etääntyä ja jatkaa sit toiste. Mä tiiän, et jos olisin tehny tätä yksin, olisin joka päivä ollu koulus viilaamassa joka ikistä pikselii (koulun) sulkemisaikaan asti. Siks onki hyvä et Teemu on mun vastakohta. -- Ja oonki ottanu tavotteeks, et työskentelen vaan sillon, kun ollaan Teemun kans sovittu.”

Luonnostelimme erillämme sekä neitoa että taustaa. Yhdistelin valopöydän avulla osia omasta ja Teemun neidosta. Neidon kasvot ja käsi ovat minun piirtämää (Kuva 7), turbaani ja hiukset Teemun. Taustaa varten halusimme jotain mystistä, seinämaalauksellisuutta. Maalasimme ja räiskimme molemmat, mutta valitsimme Teemun akryylimaalauksen taustaksi ja yhdistimme siihen minun peukalolla maalattuja symboleita (Kuva 8 & 9).

Historiallisesti kaikkialla maailmassa kutomista ja kirjoamista ei ole otettu tosissaan taiteena, sillä se on ”sitä mitä naiset tekevät”(kingsophiesworld.co.uk). Koin tärkeäksi toteuttaa tämän taidetyön juurikin näillä tekniikoilla; kutomalla ja kirjomalla päälle runsaita koruja. Beyond the Facade kertoo kuinka kirjaa ei pidä tuomita kannen perusteella.

Työ on 100% merinovillaa ja päälle kirjatut koristeen kirpputoreilta metsästetty. Koko 120 x 190 cm. MYTH-näyttely 21.2.-17.3.2018 välisenä aikana Galleria NOORUS:ssa, Tarttossa.

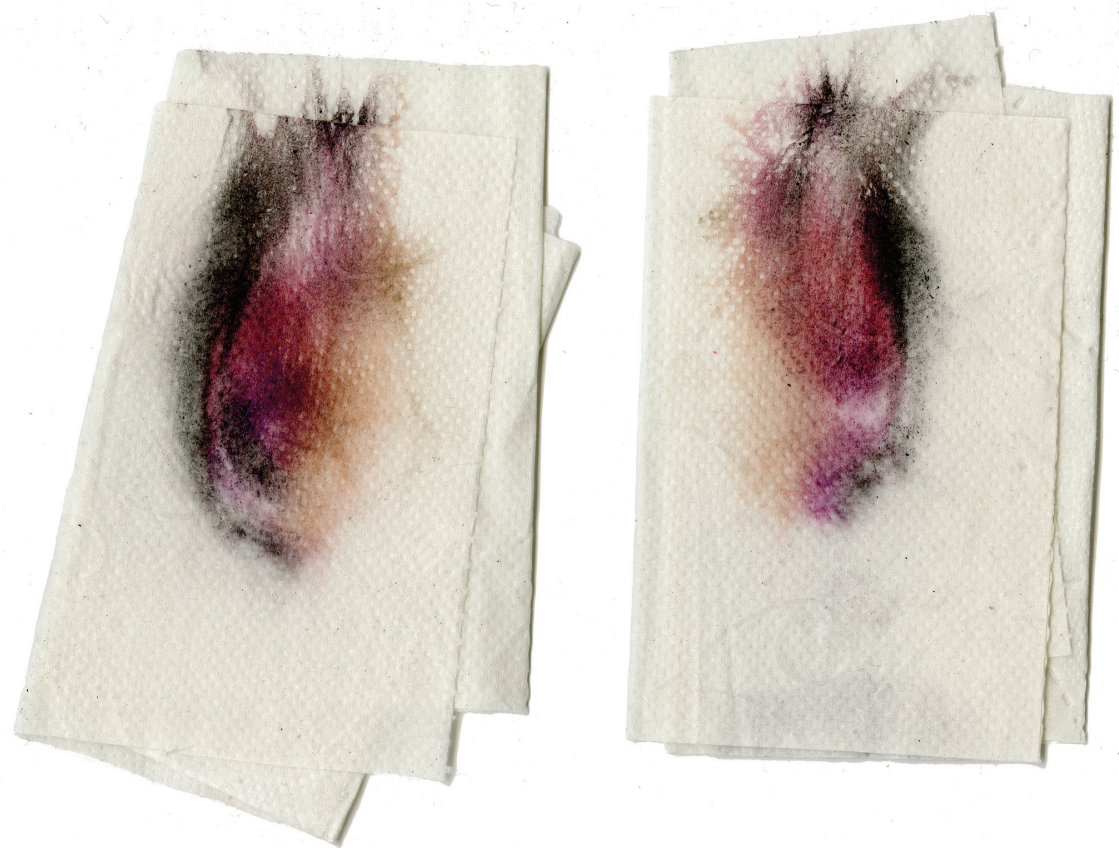

4.2

WALK OF SHAME

Railakkaan illan jälkeen aamuviiden tuntumissa olin puhdistamassa kasvojani meikistä. Harmittelin kuinka huolelta tehty upea silmämeikki olisi pian poissa. Ja siinä hetkessä tapahtui jotain, jota en osaa selittää. Jokin välähti. Mieleeni oli muodostumassa hahmotelma akvarellimaisesta kuosista, joka näyttäisi meikkitahroilta. Juoksin keittiöön ja kyllästyin vessapaperin oliiviöljyllä, painoin paperin silmälle ja annoin öljyn imetä itseensä peilikuvan meikistäni. Luonnos kuosista syntyi itsestään (Kuva 10).

Kuva 10. Meikkitahroja 2018.

Tuon luonnoksen teettäminen valmiiksi taidetekstiiliksi oli minulle hyvin tärkeää ja merkityksellistä. Tunsin idean syntymishetkenä suurta onnistumisen, ilon ja ylpeyden tunnetta, ja osaamiseni arvostus kasvoi hetkessä. Tuominen ja Koski rohkaisevat olemaan pelkäämättä onnistumista. Täydellisyyden tavoittelu on opettanut minulle, että epäonnistuminen on pahasta ja siitä syntynyt epäonnistumisenpelko on estänyt luovuuttani kehittymästä. Ratkaisu luovuuden kehittämiseksi Tuominen ja Koski kertovat löytyvän pään sisältä, ajattelutapaa tulee muuttaa. (ks. Tuominen & Koski 2007, 57, 61.) Sen sijaan, että ruoskin itseäni ajatteleamalla olevani huono, oli minun ajateltava olevani ainutkertainen ja ideani ovat arvokkaita. Harjoitteleminen on avartanut mieltäni, enkä tuntenut pakottavaa tarvetta työstää meikkitahtroja heti valmiiksi työksi.

Halusin, että työ on yhtenäinen Beyond the Facade työn kanssa ja toteutin sen siksi neuleena. Minulle oli tärkeää nimetä työ Walk of Shame:ksi. Nimi tarkoittaa tyypillisesti henkilöä, joka railakkaan illan jälkeen on päätenyt tuntemattoman kanssa sänkyyn ja joutuu seuraavana aamuna häpeällisesti kävelemään takaisin kotiin samoilla vaatteilla, missä juhli. Minusta on aika rikkoa naisia määrittelevää ajatusmaailmaa ja tämä työ muistuttaa minua, että naisten seksuaalisuus ei ole kenenkään määriteltävissä ja kumppaneiden lukumäärä ei heikennä naisen ”markkina-arvoa”. (urbandictionary.com.)

Työllä on myös toinen merkitys. Meikkitahtrojen värimaailma on poimittu mustelman sävyistä ja käsittelen siten itseäni kohdistunutta sekä yleisesti naisiin kohdistuvaa väkivaltaa. Työllä on merkittävä rooli opinnäytetyöprosessin aikana tullutta henkistä kasvuani ja itsensä hyväksymistä. Olen osannut kääntää lapsena koetut traumat voimavaroiksi.

Työ on toteutettu 100% merinovillasta koossa 130 x 190 cm.

4.3

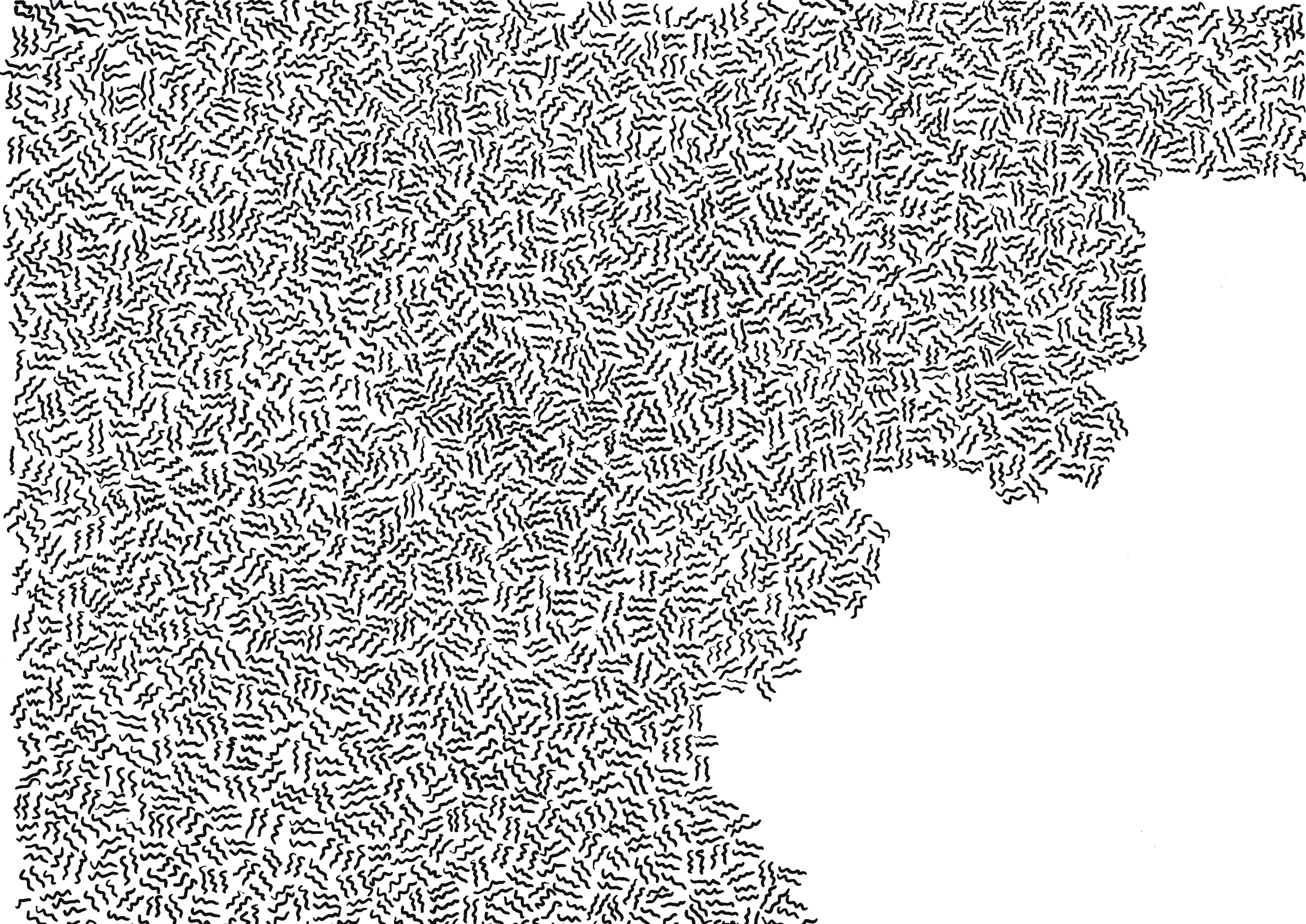
TO BE OR NOT TO BE KUOSI

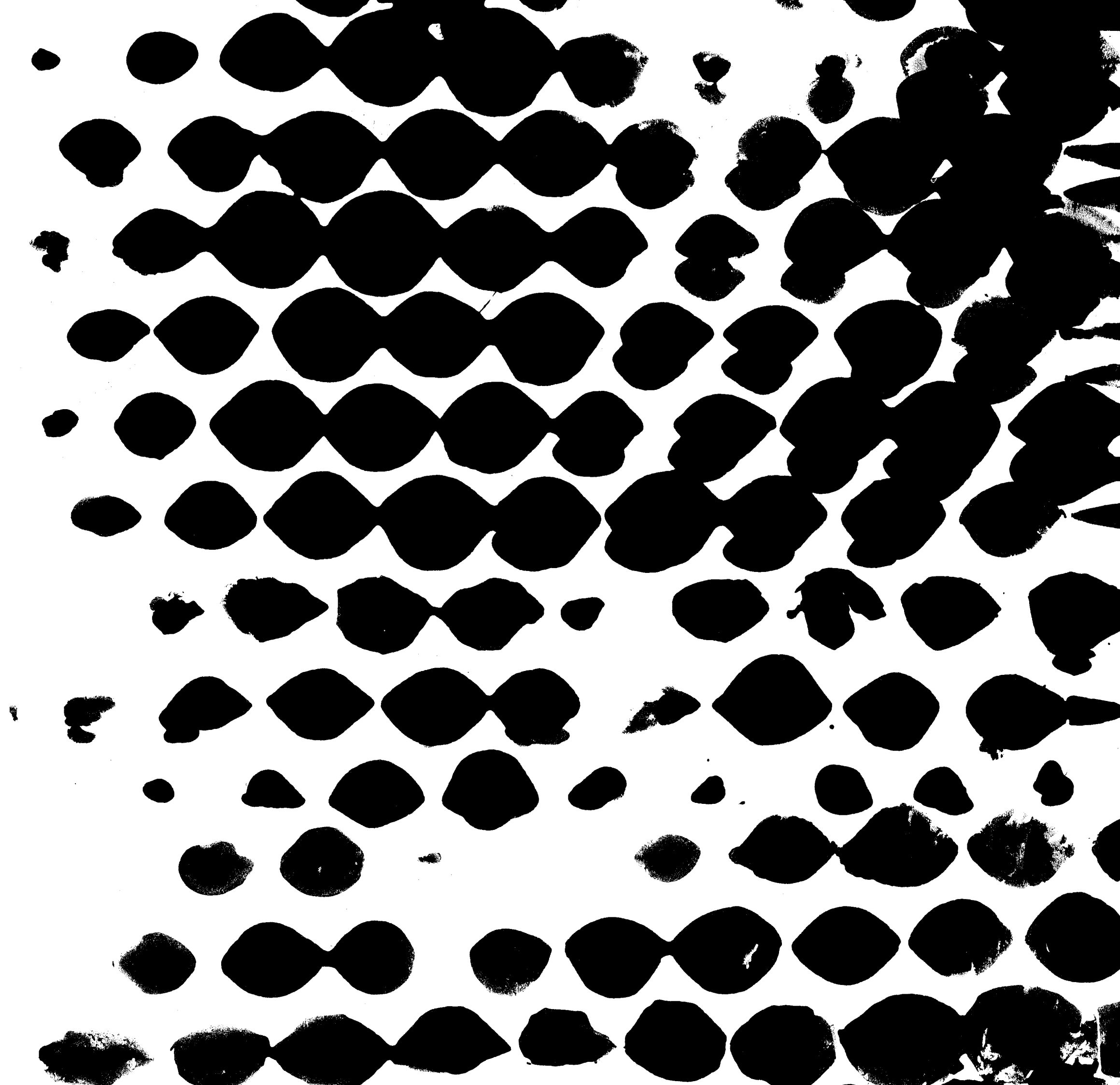
Opinnäyteprosessiini on kuulunut paljon itsensä haastamista eri keinoin. Prosessin aikana luonnostelin paljon ja nämä luonnokset olen koonnut luonnoskirjaksi To be or not to be KUOSI. Nimi kuvastaa muuttunutta toimintamalliani, missä ennen luonnostelin ainoastaan, kun minulla oli selkeä suunnitelma ja päämäärä. Nyt luovaprosessini on sisältänyt suunnittelematonta luonnostelua ja luonnoksista syntyy ehkä jonain päivänä kuosi, tai sitten ei synny. Luonnoskirjan myötä olen vapautunut kapeakatseisesta, ankarasta ja tulostavoitteisesta luovasta työskentelystä.

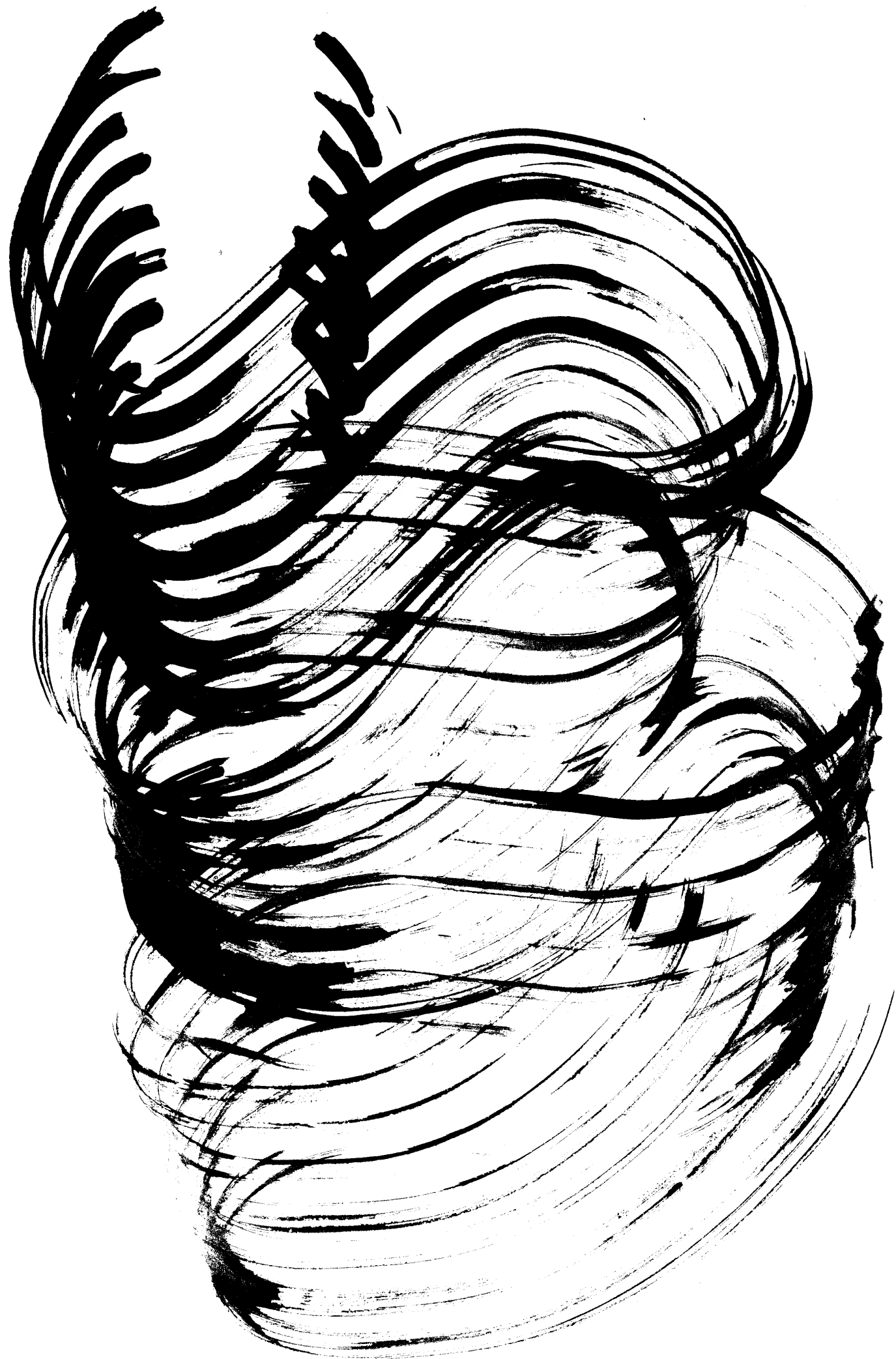

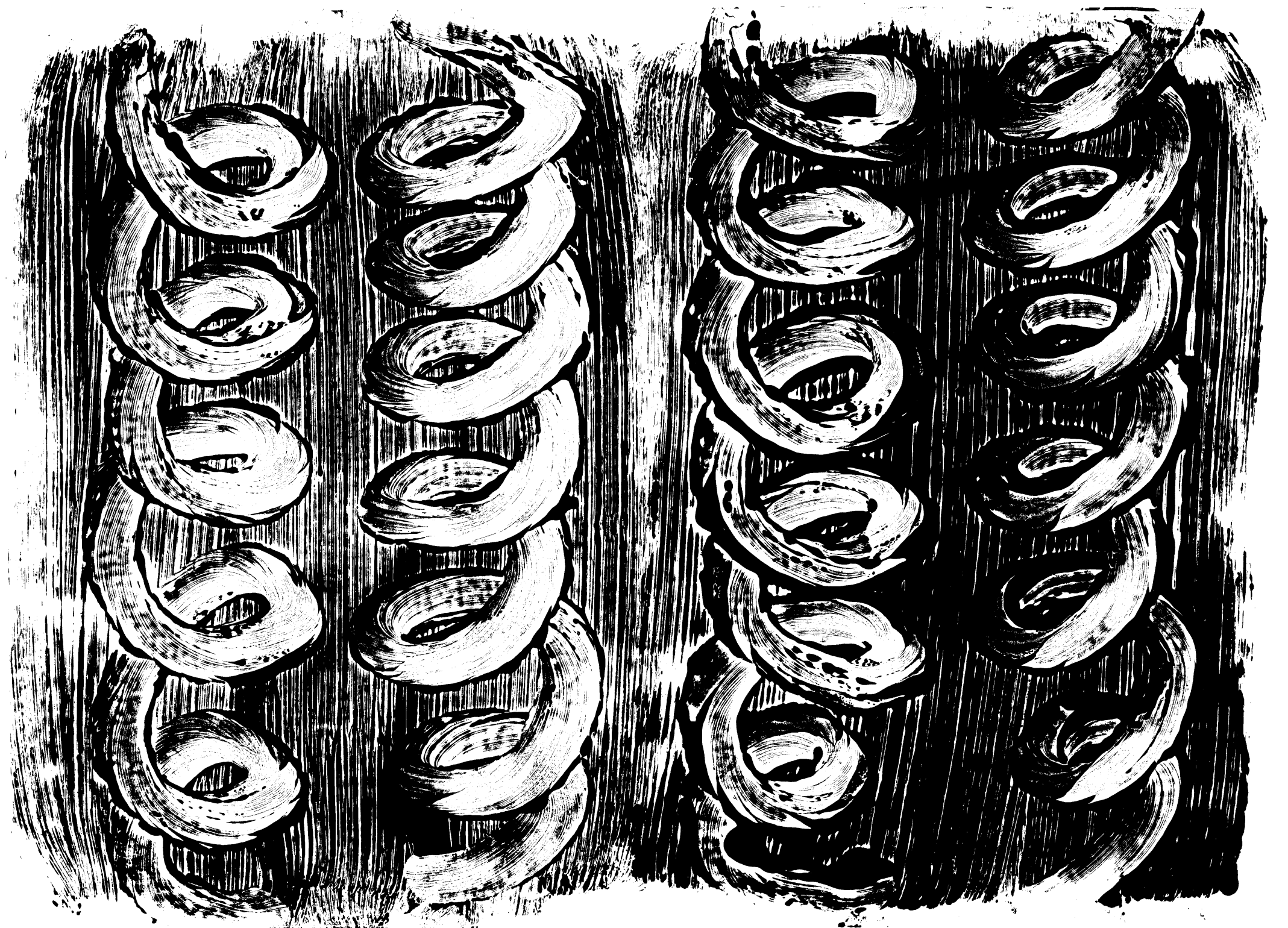

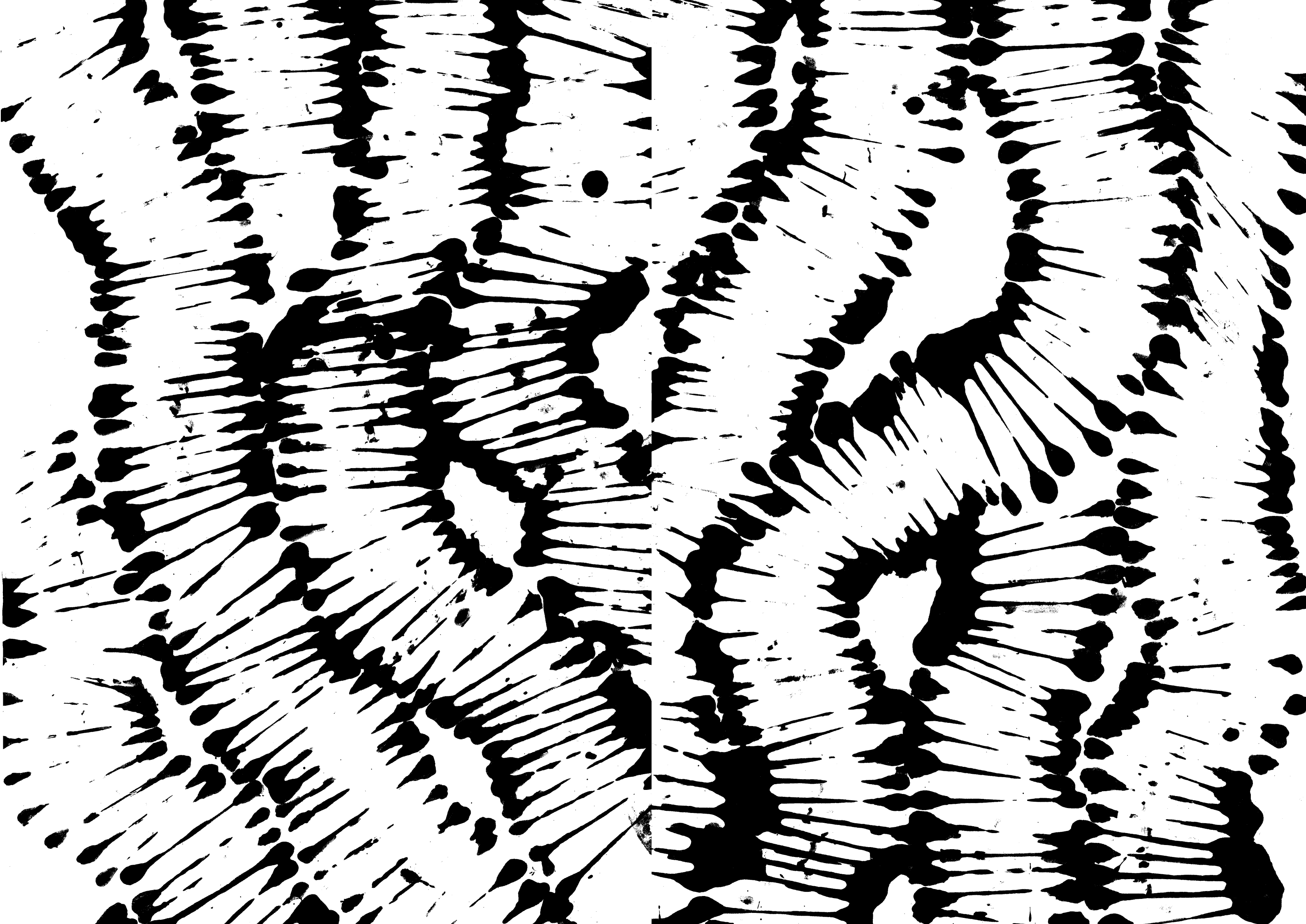

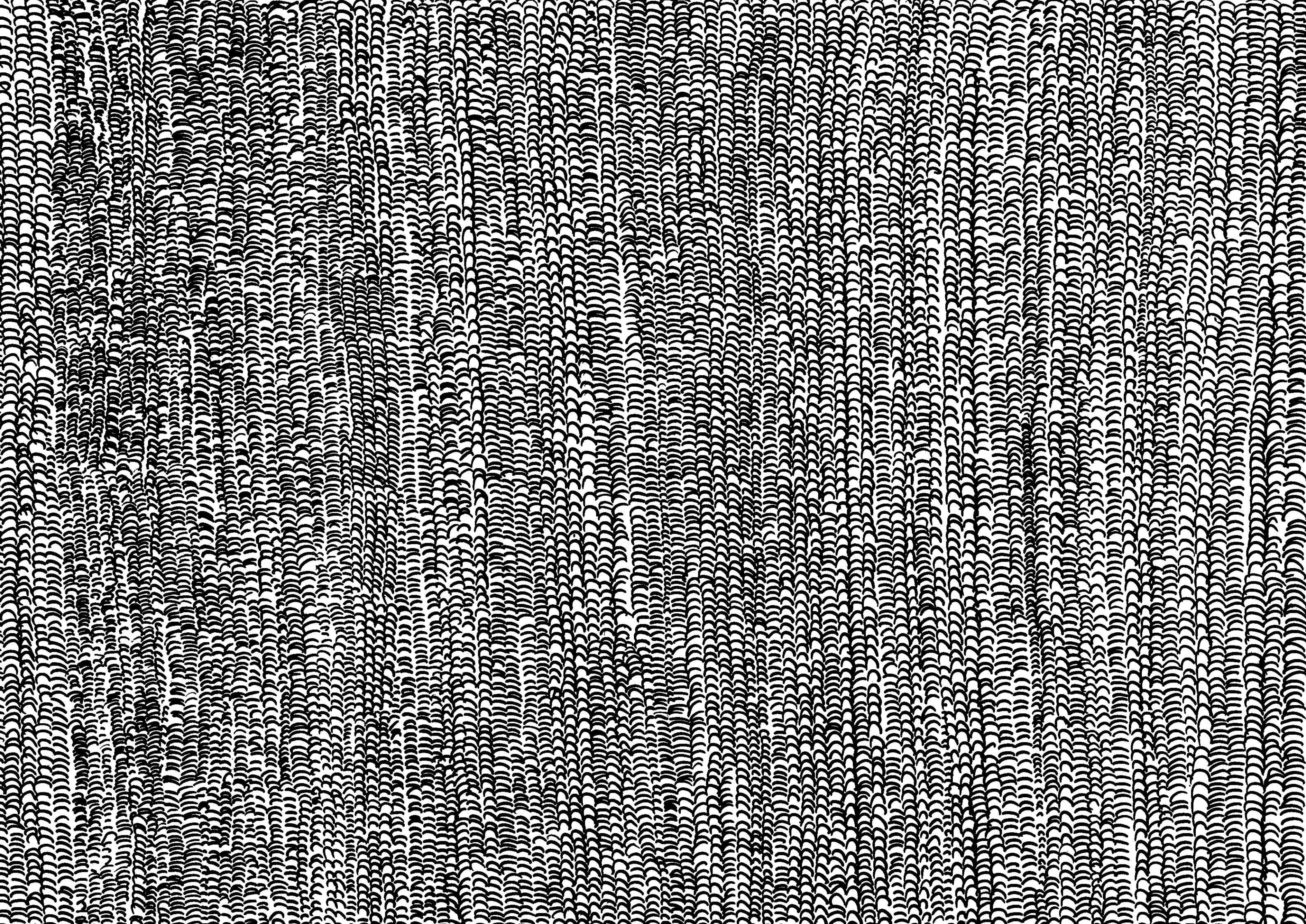

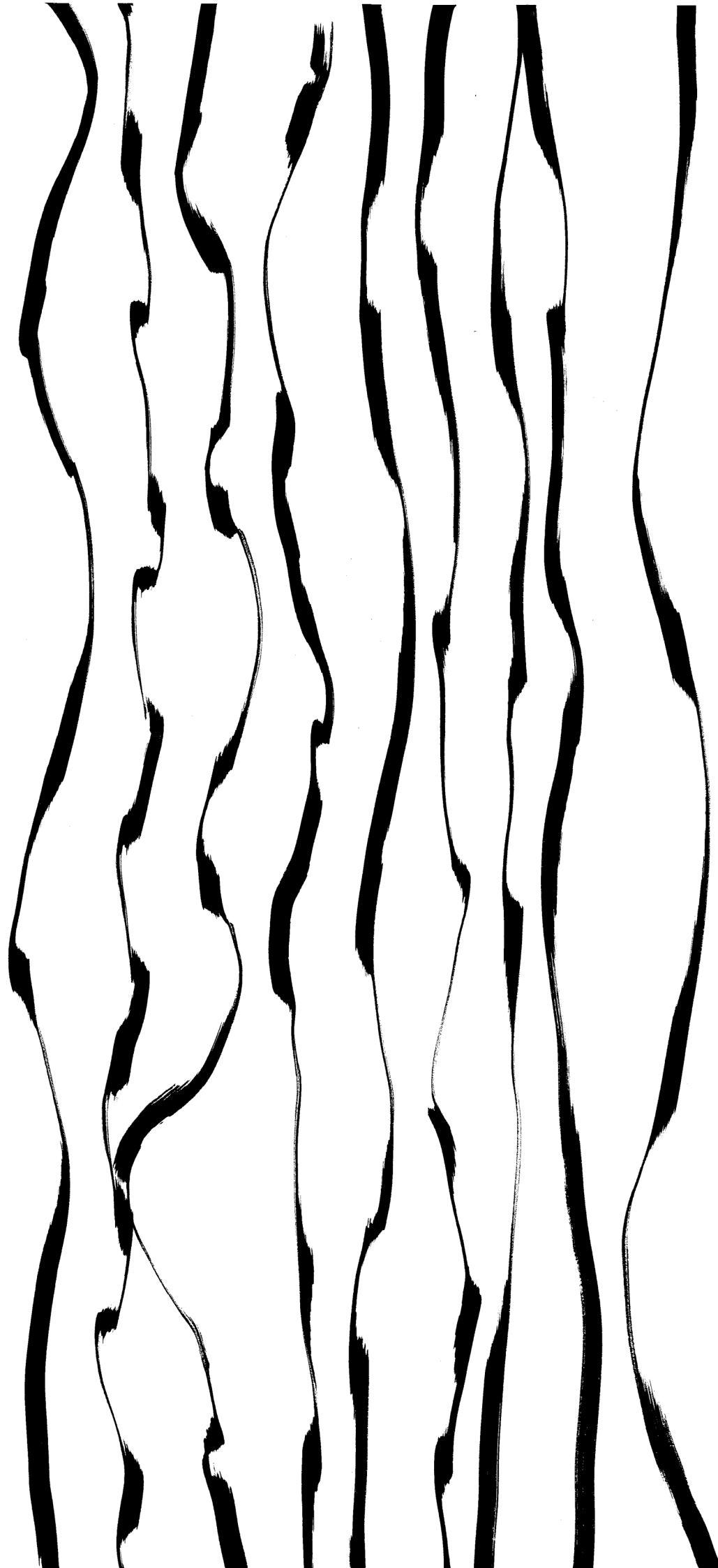

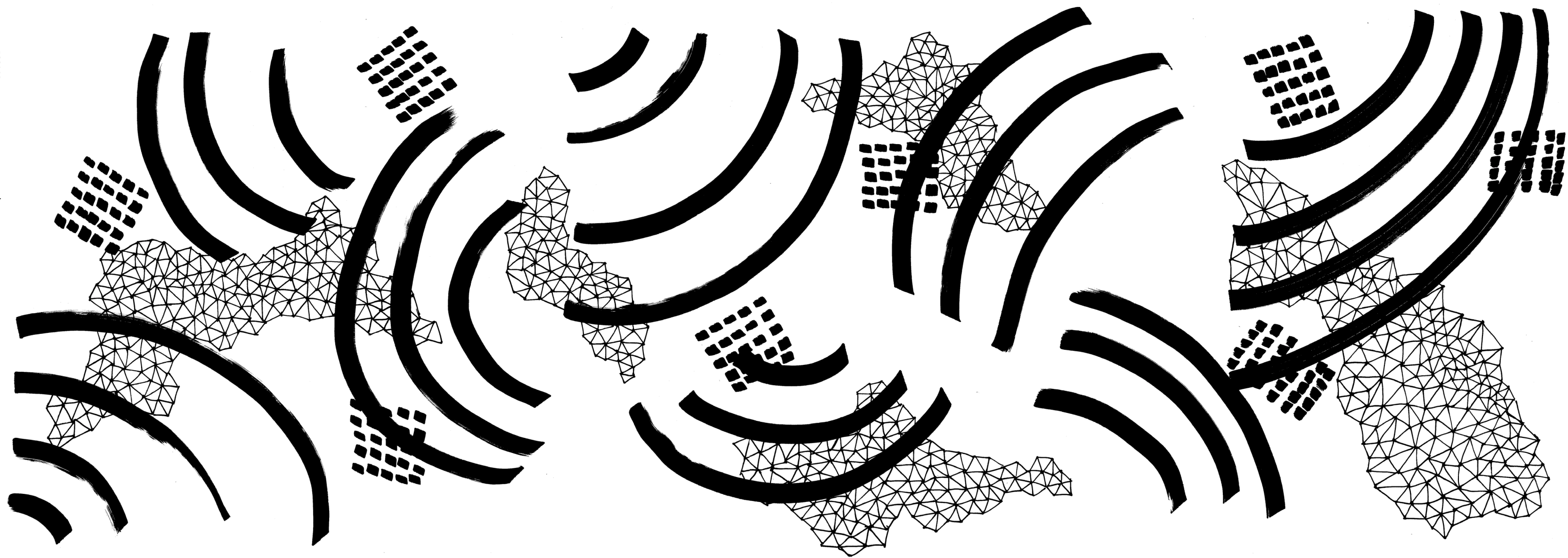

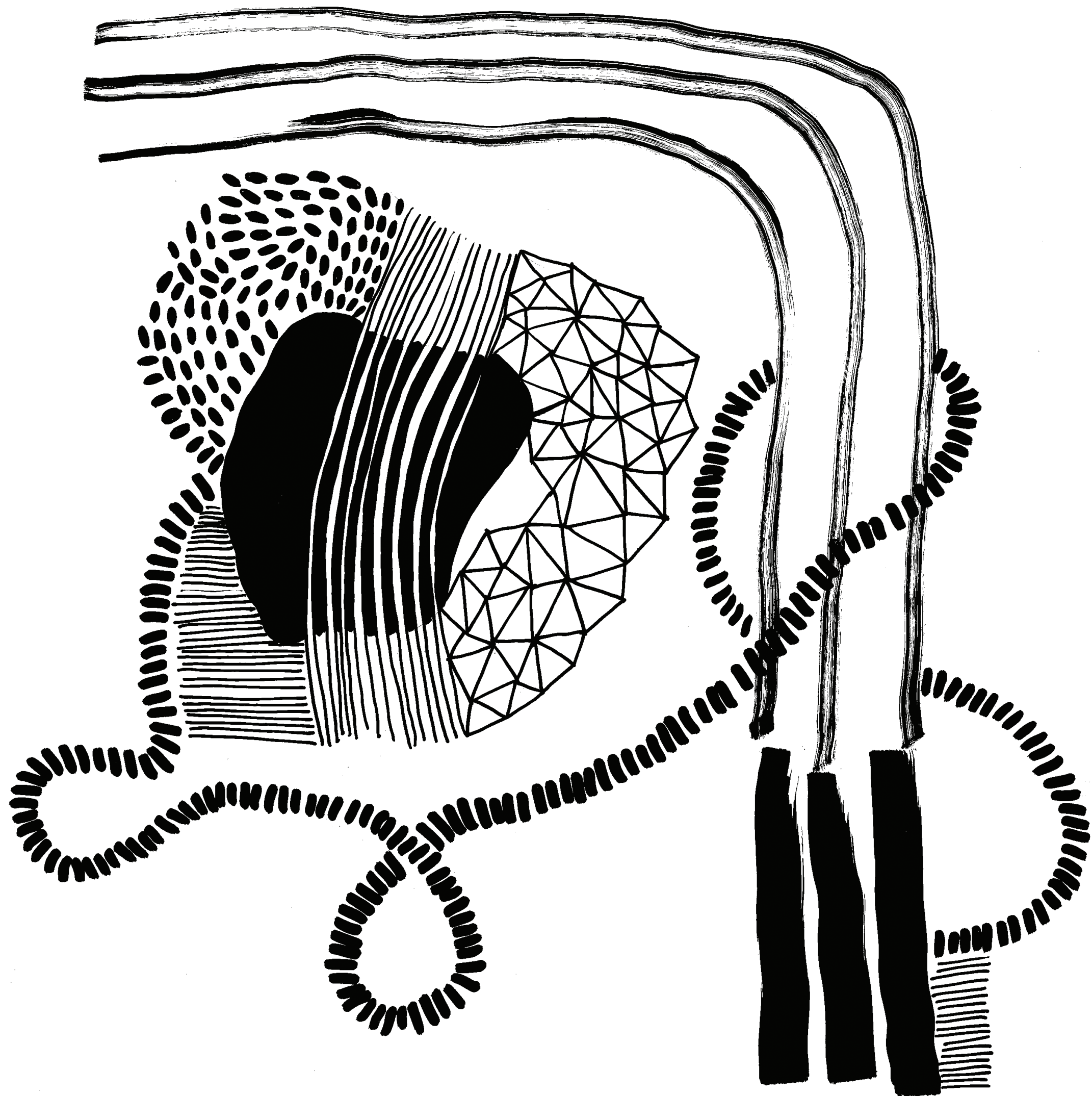

5

TUTKIMUSTULOKSET

5.1

HYVIKSI HAVAITUT KEINOT ITSEILMAISUUN

Humanistisen psykologian tutkimussuunnan perustanut Carl Rogers listaa kolme edellytystä luovuudelle:

1. Avoimuus ottaa vastaan informaatiota ilman ennakkoluuloja
2. Arvioinnin kohdistaminen ainoastaan luovan yksilön omiin henkilökohtaisiin kokemuksiin
3. Kyky leikkiä ja nähdä asioita uusista odottamattomista näkökulmista. (Uusikylä & Piirto 1999, 34–35.)

Uskallus päästää irti omista työskentelytavoista ja maltti olla tuomitsemasta omaa työtä jo ennen sen syntymistä, on ollut ratkaisevassa asemassa luovan ilmaisuni vapautumisessa. Lapsille ominainen kyky osata ja uskaltaa heittäytyä ennakkoluulottomasti ja kokonaisvaltaisesti uusiin tilanteisiin, on vähentänyt itsekritiikkini määrää. Kokemus vapautuneesta tekemisestä on Rogersin mukaan tärkeämpää kuin luovan prosessin tai lopputuloksen laatu. Lapsille luova tekeminen on leikkiä, se ei vaadi ponnisteluja ja toimii itseohjautuvasti. (Uusikylä & Piirto 1999, 31–32.)

Harjoitus tekee mestarin, pätee myös luovuuteen. Huomasin opinnäytetyöprosessini aikana, että tyhjän paperin kammo on osittain johtunut harjoituksen puutteesta, joka on johtunut seurauksena luovan ilmaisuuni liittyvistä esteistä. Myös ajankäytöllä on merkitystä. Olen jotenkin ajatellut olevani liian kiireinen piirtämään, jos minulla ei ole ideoita, jota toteuttaa. Jos kuitenkin piirtäisin useammin, enemmän ja säännöllisemmin, ei aloittaminen olisi aina niin vaikeaa. Määrä myös korvaa laadun. Yrittämällä ja pakottamalla itseni piirtämään ”täydellistä” on ollut väärä lähestymistapa luovassa luomistyössäni. Luonnostelun määrä kehittää paitsi osaamista, myös antaa tilaa uusille oivalluksille ja ideoille.

5.1.1

SATTUMA ILMAISUN VÄLINEENÄ

”Sattuma on ystävä, joka kannattaa päästää mukaan luovaan prosessiin”
Oppimispäiväkirja 28.3.2018

Suunnittelu ja kontrolli näkyi aiemmin luovassa prosessissani. Piirrettävän aiheen päättäminen etukäteen tuo turvaa ja antaa tilaa tarkkuudelle ja liialliselle yrittämiselle, jota työskentelyprosessissani kohtaan. Itsensä pakottaminen saa työn kuin työn tehdyksi, mutta se ei auta itseilmaisuaani eikä kehittämään ammattiosaamistani. Luovassa prosessissani sattumalla oli ratkaiseva merkitys kohdallani.

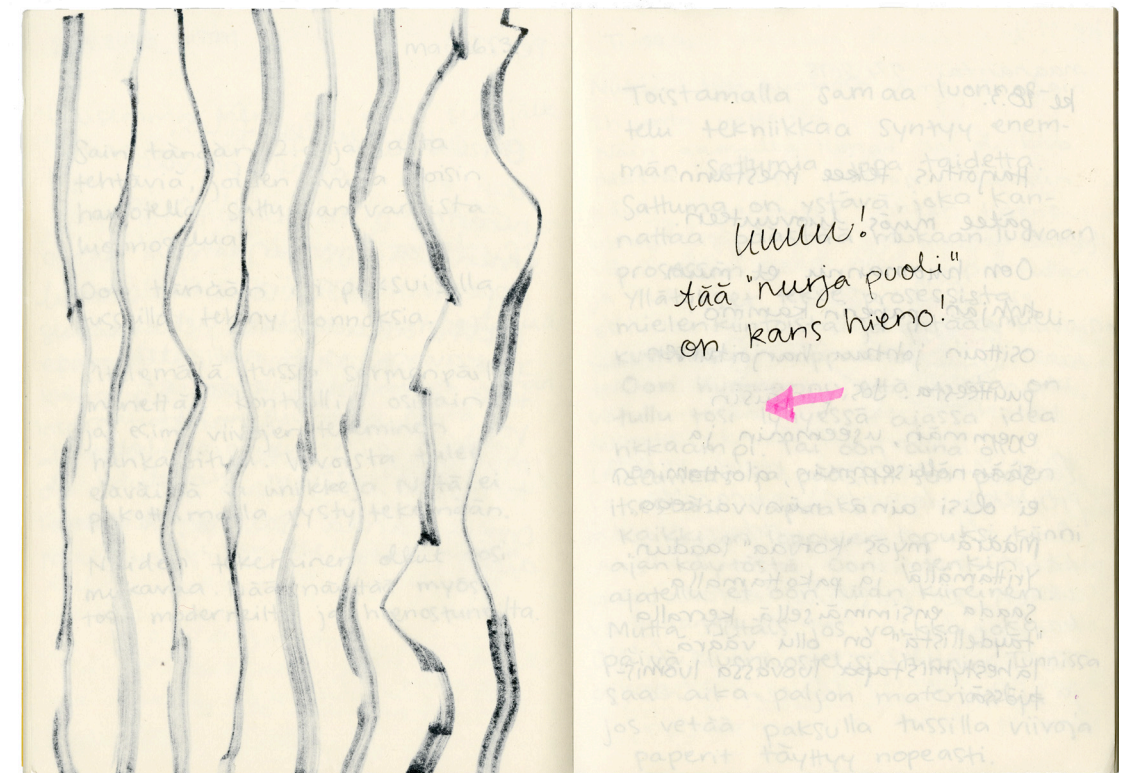
Olen aina ihaillut spontaaneilta näyttäviä taidetöitä, kuvituksia ja kuoseja. Eikä minulle tullut mieleenkään, että sellaista impulsiivisyyttä voisi näkyä myös omassa kädenjäljessäni. Yllätyin suuresti opinnäyteprosessini aikana syntyneistä odottamattomista luonnoksista. Esitystekniikkaa työkaluna käyttäen, sattumalla oli tilaa tulla esiin. Luonnoksiini syntyneet yllätykset tekivät työskentelyprosessistani mielenkiintoisempaa ja pitivät mielikuvitukseni valppaana.

Sattumat syntyivät, kun otteeni lipesi siveltimestä, kun roiskin maalia paperille ja, kun en kiinnittänyt huomiota tekemiseeni, sillä mieleni oli kiinni mm. kauppalistan laatimisessa. Aikaisemmassa työskentelytavassani en voinut sietää virheitä ja epätarkkuuksia. Nyt suorastaan pidän niitä mielenkiintoisimpina ja kauneimpina kohtina luonnoksissani. Lisäsin sattumien syntymistä jäljittelemällä tapaa, joilla ne olivat syntyneet. Kokeilin piirtämistä vasemmalla kädellä, koitin minimoida työvälineen kontrollia ja käytin epätavallisia työvälineitä maalaamisessa, kuten maskaranharjaa, pullonkorkkia ja pahvin palasta.

Oppimispäiväkirja 26.3.2018:

”Pitelemällä tussia sormenpäillä menettää kontrollin osittain ja esim. viivojen tekeminen hankaloituu. Viivoista tulee eläväisiä ja uniikkeja. Niitä ei pakottamalla pysty tekemään.”

Sattumia ovat myös työskentelyprosessini ulkopuolella syntyneet luonnokset, kuten kokeilupaperille syntyneet kuviot tai luonnoksen nurjalle puolelle syntynyt kuvio, joka on johtunut paperin läpivärjätymisestä (Kuva 11). Nämä spontaanisti syntyneet luonnokset ovat auttaneet intuitioni esiin tulemisessa.

Kuva 11. Kuva opinnäytetyön oppimispäiväkirjasta 2018.

5.1.2

VOIMAA SUUNNITTELEMATTOMUUDESTA JA TAHDIN HIDASTAMISESTA

Opettelin lopputyönprosessini aikana hidastamaan työtahtiani, irtaantumaan työnteosta ja parkkeeraamaan ajatukset. Hidastaminen auttoi intuition tarkempaa kuuntelemista ja antoi aikaa itsetutkiskelulle. Henkilöhistoriani koluaminen oli henkisesti rankkaa ja aiheeseen liittyvään kirjallisuuteen perehtyminen on auttanut minua ymmärtämään ja hyväksymään traumani. Hyväksynnän myötä minusta on tullut armollisempi itseäni kohtaan.

Hidastaminen näkyy opinnäytetyöni produktiivisissa töissä eri tavoin. Ensimmäisen työn, Beyond the Facade kohdalla parin kanssa työskenteleminen pakotti etenemään vain tiettyinä päivinä, jolloin olimme parin kanssa sopineet työskentelevämme. Parityöskentelyn myötä huomasin, kuinka vaikeaa minun oli vaikeaa jättää työ kesken.

Oppimispäiväkirja 12.3.2018:

”Jouduin keskeyttämään työnteon, sillä minua rupesi väsyttämään. Tänään otin luonnoksen mukaan ja oli tarkoitus täytellä se loppuun koulussa. Totesin kuitenkin, että voisin olla jatkamatta. Sillä se on minulle vaikeampaa kuin jatkaminen. -- Luonnoksen jättäminen kokonaan kesken on melkein kidutusta. Ja siksi mun on jätettävä se kesken.”

Walk of Shame työn kohdalla en halunnut pakottaa työn syntymistä. Vaikka mielessäni oli idea miltä työ näyttäisi, halusin antaa idealle aikaa kehittyä ja elää. Halusin nauttia työn luomisprosessista ja olla huolehtimatta nyt tietoisesti liikaa työn lopputuloksesta. Tavoitteenani oli täydellisyyden tavoittelun sijaan olla enemmän läsnä itse luomishetkessä ja työskentelyprosessi olikin rennon huoletonta toisin kuin aikaisemmin.

To be or not to be KUOSI:sta pystyy näkemällä havaitsemaan luovan prosessini ja ilmaisuni vapautumisen. Luonnostelu yli sadalle paperille oli hyvin meditatiivista. Luonnostelu alkoi arkailevana luonnostelukokeiluina ja kehittyi kohti intuitiivisempaa luonnostelua. Viimeisimmissä luonnoksissa intuitioni on näkyvämmän esillä ja minulle on selkeytynyt opinnäytetyöprosessini aikana minulle mieleinen tapa tuottaa luonnoksia.

Oppimispäiväkirja 11.-12.4.2018:

”Tekis mieli tehdä koko 20m kerralla, mut onneks maalin kuivuminen estää. Välissä ehtii sulatella ja tarkastella syntyneitä luonnoksia. -- Kaikista luonnoksista viimeisin oli todella upea. Breathtaking. Mun hienoin työ koko tän prosessin aikana.”

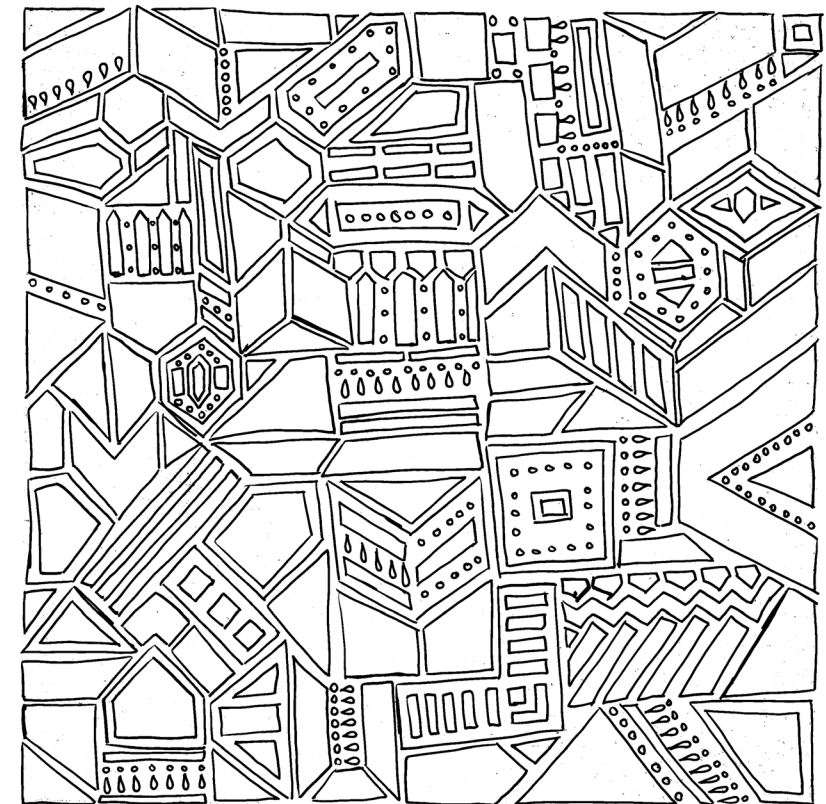
5.2

MINÄ SUUNNITTELIJANA JA AMMATTI-IDENTITEETIN KEHITYS

Opinnäyteprosessini on opettanut minulle paljon ja tutkimusaiheeni on muuttunut prosessin aikana itselleni aina vain tärkeämmäksi. Minuuteen ja identiteettiin liittyvään kirjallisuuteen perehtyminen on antanut ennen hahmottamattomilleni esteilleni muodon. Minulla oli matala kynnyks astua ulos mukavuusalueeltani, kun ymmärsin, miksi toimin, miten toimin. Itsensä hyväksyminen kuulostaa niin itsestäänselvyydeltä, mutta sitä se ei ollut minulle.

Häpesin kulttuuriani ja naiseuttani, ja yritin erottaa nämä sekä politiikan luovasta prosessistani. Olen opinnäytetyöprosessini aikana tajunnut olevani yksi kokonaisuus ja edellä mainittujen aiheiden käsitteleminen taidetöissäni on vahvistanut niin taiteilijaminäkuvaani, ammatti-identiteettiäni kuin minäkuvaani ylipäätään. Taustani ja arvoni eivät ole enää niin dominoivia elementtejä luovassa prosessissani, vaan pystyn itse niitä hallitsemaan.

Opinnäytetyöprosessini aikana minulle hahmottui selkeämmin itseilmaisuni muoto. Esitystekniikan päämäärätön luonnostelu toi kuuluvaksi suunnittelijääneni ja toi arvostusta omalle kädenjäljelleni. Vain minä voin tehdä näkymättömästä näkyvää omalla tavallani. Luottamus omaan tekemiseen ja luovaan tuotteliaisuuteen on tehnyt minusta itsevarmemman suunnittelijan.

6

YHTEENVETO

6

YHTEENVETO

Odotin löytäväni rakettitieteellisen ratkaisun tutkimusongelmaani. Yllätykseni ratkaisut olivat aivan nenäni edessä ja tuntuvat niin itsestään selviltä. Kaikki lähtee siitä, että on sinut itsensä kanssa. Kukaan ei ole täydellinen ja luovuuttaan voi harjoitella ja kehittää.

”Mitään suurta ei ole saatu aikaiseksi ilman intohimoa”
(Tuominen & Koski 2007, 49).

Tässä ohjeeni, miten sinäkin voisit kokea vapautuneisuutta omassa luovassa prosessissasi. Ohjeen olen laatinut opinnäytetyöprosessini aikana hyödylliseksi kokemuksiini oivalluksiin ja havaintoihin.

1. Kaikki on sallittua

Ei ole oikeata eikä väärää tapaa olla luova. Luota omaan käden jälkeesi. Jos itsekritiikkisi sanoo toista, heittäydy uhmaikäiseksi ja tee päinvastaisesti, kuin mihin olet tottunut. Itsensä haastaminen kehittää meitä, ja siten opimme itsestämme uutta.

2. Kuuntele hiljaista tyyppiä

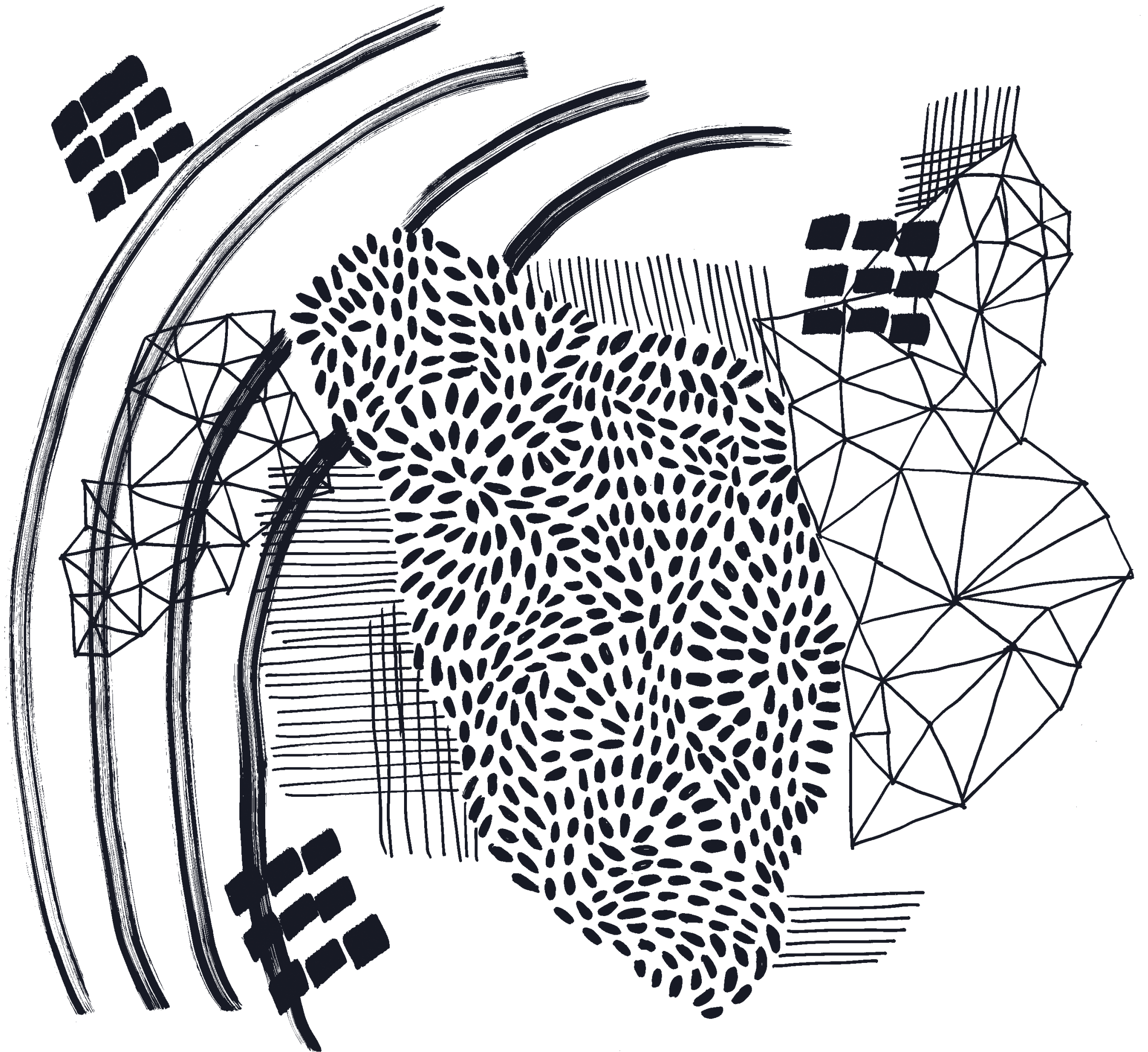
Anna tilaa intuitiiviselle ajattelulle. Anna ideoiden muhia alitajunnassasi ja kuuntele ns. hiljaista tyyppiä. Kuningasideoita tulee, kun niitä ei pakota. Ne saattavatkin ponnahtaa esiin juuri silloin, kun niitä vähiten osaat odottaa: kaupan kassalla, suihkussa tai jopa unissasi.

3. Leiki

Leikin tavoin työskenteleminen poistaa ennakkoluulot ja antaa mielikuvitukselle vallan. Luovuudessa on pitkälti kyse ajatusleikeistä sisäisen lapsen kanssa. Sitä paitsi työnteke on mukavampaa ja rennompaa, kun ei työskentele nuttura kireänä.

4. Toteuta itseäsi

Tähän et tarvitse ohjenuoraa, sinä itse tiedät, mikä lisäisi elämässäsi onnellisuutta. Jos et kuitenkaan tiedä, uskon, että itsetutkiskelusta voisi olla sinulle hyötyä. Itsetutkiskelun myötä olen oivaltanut niin paljon asioita itsestäni, luovasta ilmaisustani ja luovuuden esteistäni sekä näiden hyväksymisen kautta kyennyt nyt vapaampaan luovaan ilmaisuun ja täten parantamaan omaa luovaa tuotteliaisuuttani entisestään. Uskon, että itsensä ymmärtäminen vahvistaa intuitiivista ajattelua ja sen myötä saatat sinäkin avata omat luovuuden lukkosi.

LÄHTEET

Al-Hussein, Lubna Ahmad 2011. Olenko kirottu?. Saarijärvi: Minerva Kustannus Oy.

Anttila, Pirkko 2005. Ilmaisuu, teos, tekeminen ja tutkiva toiminta. Tallinna: AKATIIMI Oy.

Carr, Wilfred & Kemmis, Stephen 1986. Becoming critical: Education, knowledge and action research. Lontoo: Falmer.

Christopher Firegoat 13.4.2008. <<https://www.urbandictionary.com/define.php?term=Walk%20of%20Shame>> (11.4.2018).

Csikszentmihalyi, Mihaly 2005. Flow, elämän virta. Tutkimuksia onnesta ja siitä kun kaikki sujuu. Englanninkielinen alkuteos: Flow. 1990. Helsinki: Rasalas Kustannus.

Csikszentmihalyi, Mihaly 1997. Creativity. New York: HerperCollins Publishers.

Ali, Ayaan Hirsi 2005. Neitsythäkki. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.

Ek, Reeta. About. <www.reetaek.com/about/> (15.4.2018).

EMMA – Espoon modernin taiteen museon julkaisuja. 6/2006. Shirin Neshat Hunnun salaisuus.

Hakala, Siina (toim.) 2015. Dialektisen käyttäymistherapieen taidot: Taitoryhmän materiaali. Mukaillen teoksesta Linehan, Marsha 2015. DBT Skillstraining handouts and worksheets. 2. painos. Iso-Britannia: Guilford Press.

HAM 2016. Yayoi Kusama: In Infinity. Helsingin taidemuseo HAM. <www.hamhelsinki.fi/exhibition/yayoi-kusama-in-infinity/> (22.3.2018).

Hannula, Mika, Suoranta, Juha & Vadén, Tere (toim.) 2005. Artistic Research – theories, methods and practices. Helsinki: Academy of Fine Arts.

Hays, Jeffrey tammikuu/2012. BEDOUINS. Facts and details. <<http://factsanddetails.com/world/cat52/sub331/item1988.html>> (13.4.2018).

Himmelman, Peter 13.10.2016. How Thinking Like a Kid Can Spur Creativity. Time Magazine. <time.com/4529444/how-thinking-like-a-kid-can-spur-creativity/> (3.4.2018).

Hämeen-Anttila, Jaakko 1997. Koraanin selitysteos. 2008. 3. painos. Helsinki: Basam Books.

Hämeen-Anttila, Jaakko 2001. Islam -taskusanakirja. Helsinki: Basam Books.

Hämeen-Anttila, Jaakko (toim.) 2006. Vain ääni jää, Runoja Iranista. Vantaa: Dark Oy.

JEWEL 8.28.2017. Bedouin Traditional Clothing. <http://www.raqs.co.nz/me/clothing_bedouin.html> (13.4.2018).

Junttila, Susanna 2015. Kädestä pitäen. Maisterin opinnäyte. Helsinki: Aalto Yliopisto, Muotoilun laitos. Luettavissa osoitteessa <<https://aaltodoc.aalto.fi/handle/123456789/18611>> (9.4.2018).

Juxtapoz Art & Culture Magazine 10.3.2016. An Interview with Erin. M. Riley. Juxtapoz. <www.juxtapoz.com/news/textiles/an-interview-with-erin-m-riley/> (24.3.2018).

Kamali, Mohammad Hashim 2017. Shariah Law: questions and answers. Lontoo: Oneworld Publications.

Kemmis, Stephen, McTaggart, Robin 1981. The Action Research Planner. Australia: Deakin University press.

King, Sophie. About. <kingsophiesworld.co.uk/pages/about> (24.3.2018).

Koivunen, Hannele 1997. Hiljainen tieto. Helsinki: Otava.

Koraani. 2015. suom. Hämeen-Anttila, Jaakko. Helsinki: Basam Books.

Kusama, Yayoi. Biography. <yayoi-kusama.jp/e/biography/index.html> (22.03.2018).

Merz, Laura 2015. Tuhat ja yksi otusta: Kokeellisin luonnostelumenetelmin kohti intuitiivisempaa luomisprosessia. Maisterin opinnäyte. Helsinki: Aalto Yliopisto, Muotoilun laitos. Luettavissa osoitteessa <<https://aaltodoc.aalto.fi/handle/123456789/18108>> (13.4.2018).

NOSTO 9.1.2018. Intuitioasiantuntija Asta Raami: Intuitio on tarvelty työelämässä. Yle Puhe. <<https://areena.yle.fi/1-4318251>> (13.4.2018).

Nuutinen, Ana 2004. Edelläkävijät: Hiljainen, implisiittinen ja eksplisiittinen tieto muodin enustamisessa. Helsinki: Taideteollinen korkeakoulu.

Nyyssönen, Eija 2003. Inhimillisten perustarpeiden strategia: käsitteen tausta, määrittely ja 1970-luvun poliittisen ilmaston vaikutus keskusteluun. Opinnäyte. Turku: Turun Yliopisto. Luettavissa osoitteessa <www.merkitys.org/perustarpeet.html#2.2> (9.4.2018).

Ogilvy, Alexandra 18.11.2015. Yayoi Kusama's imagination: The magical mystery tour. The Public House of Art. <publichouseofart.com/articles/yayoi-kusamas-imagination-magical%20mystery%20tour> (22.3.2018).

Polanyi, Michael 1984. The Tacit Dimension. Gloucester: Peter Smith.

Puoli seitsemän 9.4.2018. Vieraana Asta Raami. Yle Areena. <<https://areena.yle.fi/1-4256937>> (13.4.2018).

Raami, Asta 2015. Intuition unleashed: on the application and development of intuition in the creative process. Väitöskirja. Helsinki: Aalto Yliopisto, Median laitos. Luettavissa osoitteessa <<https://aaltodoc.aalto.fi/handle/123456789/15347>> (14.3.2018).

Raami, Asta 2016. Älykäs intuitio. Keuruu: Otava Kirjapaino Oy.

Rautio, Pertti & Saastamoinen, Mikko (toim.) 2006. Minuus ja identiteetti Sosiaalipsykologinen ja sosiologinen näkökulma. Tampereen Yliopistopaino Oy, Tampere. Luettavissa osoitteessa <https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/95382/minuus_ja_identiteetti_2006.pdf?sequence=1> (6.2.2018).

Sardar, Ziauddin & Davies, Merryl Wyn 2007. Islam. Helsinki: Into Kustannus Oy.

Sunnah.com. The Book of the Prohibited actions. Hadith collection. <sunnah.com/riyadussaliheen/18/170> (20.3.2018).

TATE Student Resource 4.8.2017. Mark making exam help. TATE. <www.tate.org.uk/art/student-resource/mark-making-exam-help> (21.3.2018).

Team Hadith Collection. Sahih Muslim Book 024, Hadith Number 5246. <<http://hadithcollection.com/sahihmuslim/152-Sahih%20Muslim%20Book%2024.%20Clothes%20and%20Decorations/13592-sahih-muslim-book-024-hadith-number-5246.html>> (20.3.2018).

Tuominen, Saku & Koski, Jussi T. 2007. Kuinka ideat syntyvät? Werner Söderström Oy, EU.

Tutkimuskammio 26.5.2012. Maslow: tarvehierarkia ja muita klassikoita. Tutkimuskammio blogi. <tutkimuskammio.wordpress.com/2012/05/26/maslow-tarvehierarkia/> (9.4.2018).

Töyssy, Seppo, Vartiainen, Liisa & Viitanen, Pirjo 1999. Kuvataide. Porvoo: WS Bookwell Oy.

Uotinen, Johanna 2010. Aistimuksellisuus, autoetnografia ja ruumiillinen tietäminen. Kansantietouden Tutkijain Seura ry. <http://www.elore.fi/arkisto/1_10/katsart_uotinen_1_10.pdf> (20.3.2018).

Uusikylä, Kari & Piirto, Jane 1999. Luovuus: Taito löytää, rohkeus toteuttaa. Juva: Atena Kustannus / WSOY.

Virtuaali Ammattikorkeakoulu. Toimintatutkimus. <<http://www2.amk.fi/digma.fi/www.amk.fi/opintojaksot/0709019/1193463890749/1193464158778/1194360111832/1194360447229.html>> (20.3.2018).

KUVALÄHTEET

Kuvat, joita ei ole mainittu tässä luettelossa ovat
© Iman Tuulenvirta.

Kuva 1. Reflektio prosessi. <wiki.metropolia.fi/download/attachments/30249206/Opinnayte_ja_metodit_osa_2.pptx?version=1> (17.4.2018).

Kuva 2. Bowels or Tubes. Ek 2018. <[instagram.com/p/BgGeHiYjP2F/?hl=fi&taken-by=reetaek](https://www.instagram.com/p/BgGeHiYjP2F/?hl=fi&taken-by=reetaek)> (17.4.2018).

Kuva 3. Peilihuone (Kurpitsa). Kusama1991. Kuva: HAM / Hanna Kukorelli. <hamhelsinki.fi/exhibition/yayoi-kusama-in-infinity/> (17.4.2018).

Kuva 4. Nimetön (For Kenny). Haring 1979. <haring.com/!/art-work/4#.Wtb0CYhuY-U> (17.4.2018).

Kuva 5. Things Left Behind. Riley 2016. <ppowgallery.com/artist/erin-m-riley/work/fullscreen#&panel1-5> (17.4.2018).

Kuva 6. I gave you love, you gave me trust issues. King 2017. <kingsophiesworld.co/I-gave-you-love-you-gave-me-trust-issues> (17.4.2018).

BEYOND THE FACADE

Luovuuden esteistä ja niiden ylittämisestä

Iman Tuulenvirta
2018